

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolvasó szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Deák közjoga és a mai helyzet.

Írta: *Bektes Gusztáv.*

Budapest, február 2.

A dualizmus szoros kapcsolatban a nemzeti evolúcióval. Deák egész terjedelmében helyreállította a magyar alkotmányt. A nemzetnek s a magyar államiságnak minden jogát behozta a gyakorlatban, maguknak a jogoknak elvét sziklaszilárdan fenntartotta. Feltétlen joga van Magyarországnak az önálló hadsereghez, az önálló külügyhöz. E jogokat azonban Deák, elvi elismerésük mellett, nem vitte át a gyakorlati életbe. Amde lehetségessé tette, hogy a korona és a nemzet egyetértve mind a kettőt megvalósítsa, mert Ausztria irányában egyetlenegy jogunkat se kötötte le. A magyar király és a magyar nemzet hoztak törvényt Deák alkotása szerint a közös hadseregről és közös külügyről. Ugyane két tényező a célszerűség szempontjának átalakulással hozhat törvényt a külön magyar hadseregről és külön magyar külügyről.

Deák bölcsesége azonban nem érte be a nemzeti jogok pusztán elvi felállításával. A gyakorlatban is érvényesített annyi nemzeti jogot, amennyi érvényesíthető volt a célszerűség szempontja miatt lekötött nemzeti jogok mellett. Belevette az 1867. évi XII. törvény-cikkbe a magyar hadsereget, mint a közös hadsereg kiegészítő részét, s a magyar külügyeket. Azon külügyeket, amelyek nem érdeklik a monarchia mind a két államát, hanem csakis Magyarországot. A közönségek által ekképp nem zárta el a nemzeti evolúció előtt az utat.

A közjog alkotmányunk egész területén egyetlenegy ponton sem gátja nemzeti kifejlődésünknek, Nem gátolja még a közös intézmények szétválasztását sem, ha a korona és

nemzet a szétválasztásban megegyeznek. De maguk a közös intézmények sem szegik szárnyukat nemzeti törekvéseinknek, ha azokat Deák Ferenc szelleme lengi körül. Legújabb közjogi munkámban épp azt a tételt állítottam fel s igyekeztem bebizonyítani. Deák közjogának keretében, tehát a közös intézmények szeparációja nélkül is érvényre juthat a magyar államiság teljessége. Érvényre juthat a hadsereg és a külügy egész területén. Érvényre juthat anélkül, hogy megbontaná a hadsereg egységét s kettéválasztaná a közös külügyeket, mert Magyarország államisága s nemzetközi egyénisége érvényre juthat a közös reprezentáció mellett is. Deák alkotása éppen nem zárja ki közjogilag a magyar ezredek problémájának megvalósítását oly értelemben, mint minővel ezen ezredek, vagyis a magyar ezredek bírtak közjogunkban. Nem zárja ki még a magyar nyelv érvényesülését sem. Államiságunk közjogilag csorbítatlan teljessége előtt nincs közjogi gát. Csakis a *célszerűség* idézett s idéző elő, többé már nem közjogi, hanem csakis *politikai* akadályokat, habár nem elvi csorbákat.

Ez a Deák közjoga, vagyis az igazi magyar közjog. Ez alapon bármily gyors ütemben megtörténhetik a nemzet szabad evolúciója. Ez az evolúció a fejlődés nem egy területen nagy utat tett meg s nagy eredményeket ért el. A nemzet növekedett Deák alkotásának alapján számban, vagyonban és műveltségben. Ez az evolúció hatalmas szárnyával magasra emelte nemzetünket. Azon színvonalra, ahol már nagy és merész célok lehet kifizetni s ki is tüztük az egységes magyar nemzeti állam lobogóját. Ez az evolúció tette föléje helyezte a magyar nemzet alakulását a nemzetiségi törvénynek, mely még helyi tranzakcióknak alakult, holott az egységes nemzeti és kulturai kibontakozás feltétlen törekvéssé

lett a keleti Kárpátoktól a nyugati Kárpátokig s a Dráva vonaláig.

És el kell ismernünk, hogy a nemzeti evolúció *ez irányát* a fuzió óta minden kormány hatalmasan előmozdította.

A nemzeti evolúció másik vonalán azonban szünet következett be Deák korszaka óta. Kissé megfakult a felfogás a magyar hadsereg s a magyar külügyekre vonatkozólag. És a magyar állam egyénisége is homályba burkolódzott a nemzetközi viszonyokban. A magyar ezredek elvesztették közjogi jelentőségüket. Az 1868-iki rendelet a magyar ezredek magyar tisztjeit illetőleg nem nyert végrehajtást. Annál kevésbé nyert megoldást a címer- és zászlókérdés, amelyet a közjogi ellenzék már a 70-es és 80-as években sürgetett. Bizonyára nem kormányaink nemzeti szellemén mult mindez, hanem a „viszonyokon“, amelyek három századon keresztül sajtóságos jelentőségre tettek szert közjogunkban. Az elvileg elismert jogok gyakorlati megvalósításának gátló elemét képezték.

Széll Kálmán kormányzata az első pillanattól kezdve Deák hagyományainak felébresztését jelentette. Vagyis a nemzeti evolúció vonalán, ahol Deák megnyitotta a tért az evolúció számára, a közönségek irányában. Széll Kálmán nyíltan és őszintén beszélt mindjárt kezdetben a dualizmus problémáiról, elismerve a magyar külügyek létezését, s érvényre juttatva Magyarország állam egyéniségét a nemzetközi viszonyokban. Deák szellemének és felfogásának restaurálása képezte azon főindokot, amely miatt a volt nemzeti párt belépett a szabadelvűpártba. A dualizmus közjogának értelmezése s a nemzeti jogok érvényesítése körül hosszú évek során tartott a küzdelem s a volt nemzeti párt feladta ezt a küzdelmet, mert Széll kormányzata közjogi agályait eloszlatta. Széll

TÁRCA

A Vörösmarty-szobor pályaművei.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Yartin.*

Annak az öt szobrászművésznek az emlékműtervezete, kiket a nagy Vörösmarty-szoborpályázat alkalmával szűkebb pályázatra utasítottak, mátlól kezdve látható a nagyközönség számára a városligeti új Múcsarnokban. *Ligeti, Teles, Kallós, Tóth* és *Róna* részint változtattak előbbi tervezetükön, részint pedig merőben új tervvel álltak elő. A beküldött öt pályamű színvonala örvendetesen magas, kompozíciójuk itt-ott nyugodtabb, jobban közelnek a monumentálisnak, a szobornak fogalma felé, a szertelenségnek nyoma sincs bennük s gondosan kerülük a zsenialitásnak minden alluróját, vagyis nem akarják Vörösmartyt a *Zalán futásától a vén cigányig* minden részlettel illusztrálni, nem akarnak a plasztikában katalógust nyújtani összes műveiről, amely igyekezet a multikori pályázatot nagymértékben leltárszerűvé tette. Avagyis: rájöttek, hogy Vörösmartyt, akinek a lelke nem volt lávafolyam, nem volt impetuózus fölháborodásoktól dübörgő vulkán, nem volt *egy* oly óriási jellemvonása, mely egész lényén föltétlenül uralkodott volna, sokkal nehezebb szobrot emelni, mint első tekintetre látszott. A fiatal Vörösmartyt ábrázolják, aki nemzetét fölrázza a trespedésből? Vagy az öreg jóst, aki azzal biztat, hogy lesz még egyszer ünnep a világon? Vagy a hazaszeretet óráit, a *Szózat* költőjét? Vagy az íhlet

perceiben merengő lírikust? Bármelyik oldalát domborítsák is ki ez alaknak, hiányos lesz, mert hiányozni fog a többi jellemvonás (ha csak egy nem szől a pályázat, hogy Vörösmartyt mint emínter a *Szózat*, vagy a *Zalán futása* költőjének kell szobrot emelni), amelyek művész pedig *mindent* akar adni, az semmitsem ad.

Szóval most látjuk csak, annyi művészi győtrelem után, hogy mily nehéz Vörösmartyt igazán művészi szobrot emelni. Vörösmartyt, akiben volt egy kis római karakter, volt tősgyökeres magyarság, gyermeteg kedély, táblabírói foglma, merengés, fölbuzduló remény a jövőben, keserű borongás a sivar jelen fölött, filozófia, szeliden oktatni vágyó maximák, líra, epikai ér, romantizmus. Vörösmartyt, aki nem volt oly homogén lelkület, mint Dante, Beethoven, akiket következőképp egyetlen nyugodt alakkal is lehet ábrázolni. Talán ez az oka, hogy minden művész ösztönserőleg érezte, miszerint Vörösmartyt *egy* pusztá alakkal ábrázolni meghaladja az erejét; érezte, miszerint az emlékművet két főrésze kell tagolnia, egy főszoborra s egy magyarázó mellékesoportozatra, mert a főszobor egymagában csak annyiban ábrázolná Vörösmartyt, amennyiben az ő vonásait viseli s amennyiben az ő nevéll a talapzatot, mert különben ábrázolhatná az alak akár Tompa Mihályt is.

Nem művészi divat tehát, hogy minden művész pályázatán mellékesoportok veszik körül a főalakot, hanem vaskényszerűség, s a főkérdés most csak az, hogy mennyire tudták egyes művészek a legjellemzőbb, legmagyarázóbb csoportot kiválasztani s ezt a főalakkal összhangzásba hozni.

Osszhangzásba hozni. Nem olyan üres frázis ez, hogy csak úgy könnyedén tulthetné magát

rajta az ember. Mert például *Ligeti* Miklósnak (építészeti rész *Bálint* és *Jámoré*) kétségtelenül eredeti kompozíciója, de oldalról tekintve esetlenül nehézkes, tumuluszerű pályaműven nagyon zavar bennünket az az anakronizmus, hogy *Árpád*, *Hajnal* és *Huba* jellemalakjai előtt a vízibetegségtől gyötört ötvenöt éves Vörösmartyt költői ihletbe merülve, jegyzőkönyvvel a kezében, holott a *Zalánt* már husz évvel azelőtt megírta s íhletének egészen más alakjai rajzolták akkor körül. A szobor hátsó részére *Ligeti* a *Merengő* leányt tette, (a merengőt eldugni illik ugyan, de mégis csak nagy az ő elhagyatottsága itt hátul) két oldalára egy szózatot éneklő csoportot, a talapzat elős jobbjápián pedig ez a mottó áll: Rendületlenül, s ezek az összeszedett elemek kissé rhapszodikussá teszik ezt a pályaművet, melynek gerincét pedig egy minden egyéb, csak nem rhapszodikikus tumulus képezi.

Sokkal szebb ennél a *Teles* Edéé (építészeti rész *Márkus* Gézáttól), akinél a talapzat szintén monumentális, eredeti és erős, de nehézkességét teljesen ellensúlyozza a Szózatot éneklők mozgalmatlan szép csoportja, mely ellen legfőlebb azt a kifogást lehetne tenni, hogy egy helyütt az egyik énekes mellől el kellene hagyni a tulsó alakot, mert a keskeny párkány nem elég két embernek. Telesnél Vörösmartyt a Szózat költője, s ennek megfelelő életkoru a nagy művészettel megmintázott főalak, mely — ha jól tudjuk — bronzba van tervezve. A talapzat hátulján nagy ökonómiaival nem alkalmazott semmi alakot, hanem csak egy szépen megcsinált szimbolumot, lant és a magyar címer mögött Hungáriának ellenállhatatlan sugárzással fölkelő napját.

*Kallós*énak (építészeti rész *Márkus* Gézáttól) sok a rokonsága a *Teles* művével. Egy műterem-

Kálmán nemzeti politikájának kiformalódása és érvényesítése tehát nem a mai pillanatban kezdődik. Nem az a remélhetőleg rövid tartamu nehézség hozta létre, mely parlamentünkben legújában fellépett. Széll nemzeti politikája nem ürügy és kibuvó, hanem valóságos és komoly hagyományok feledése. Hisz midőn a parlamenti béke napja teljes fényében ragyogott, már akkor tanusította Széll Kálmán szabadelvű közjogi felfogását. És semmi komor borulat még nem fenyegetett, amidőn Széll Kálmán már a mult évben magáévá tette ama álláspontot, melyet a 80-as években a közjogi ellenzék s névszerint Irányi Dániel foglalt el, hogy a közös intézmények jelvényei nem felelnek meg a magyar államiságnak és a dualizmus szellemének. És még mielőtt megkezdődött a jelen véderő-vita, nyert formulázást a nemzeti óhajások egész sorozata, amelyek legnagyobb részéhez a Széll-kabinet hozzájárult s azok közvetlen, vagy a közel jövőben való megvalósítását megígérte. Így nyer végrehajtást az 1868-iki rendelet is a magyar hadcsapatok tisztikarára vonatkozólag. És így érvényesülnek igen lényeges nemzeti óhajások. Szorultságból tett ígéretekéről itt senki sem beszélhet, mert hisz Széll Kálmánnak egész politikai rendszere kapcsolatos az ígéretekkel, melyek Deák közjogának egész tartalmát vannak hivatva áthelyezni a gyakorlati politikába. Ez a közjog, Deák Ferenc közjoga itt jut értékesítésbe a mai helyzettel.

Miként fejlődhetik erélyes és makacs közjogi harc épp azon kormányzati rendszerrel szemben, amely Deák Ferenc hagyományainak restaurálására törekszik? És amely e törekvést fellépésének pillanatától kezdve igyekezett érvényre juttatni? Miként lehet a közjogi fegyvereknek kiköszörült élet épp azon kormányfóval szemben emelni magasra, mely a nemzeti evolúció zászlaját tartja kezében az egész közjogi vonalon?

Allamiságunk diadalmos kibontakozásának bizonyára két útja van. Az egyik út, melyet a közjogi ellenzék követ, a közös intézményeket akarja szétválasztani. Deák ezt az utat sem zárta el alkotása által, mert a nemzet jogát fel nem adta. De a másik út az, melyet veszélyek nem környeznek s mélységek meg nem szakítanak. Ez a nemzeti evolúció útja a dualizmus, tehát a közös intézmények keretében.

Az előbbi utat, vagyis a közös intézmények megszüntetésének útját nem választotta a nemzet nagy többsége s ez a nagy több-

ség nem követte a közjogi ellenzékét. Ellenben reménykedően szegezte rá tekintetét a második utra, mely a nemzeti evolúció útja. Azon ut, mely bár lassabban vezet a kifizűtt cél felé, de annál biztosabban elvezeti e célra nemzetünket. Azon célra, hogy nagygyá és hatalmassá, létében és államiságában egyaránt biztosítottá legyen. Vagyis, hogy léteüljön a hatalmas magyar nemzet s a többé meg nem rendíthető magyar nemzeti állam.

Amidőn egy kormány egész politikai integritását teszi fel arra, hogy az evolúció útján tetteg előre akarja vezetni a nemzetet, az a kormány bizalmat s nem bizalmatlanságot érdemel. Arra a kormányra nézve lehetővé kell tenni, hogy tényleg beválthassa ígérezeit. Minél előbb a tettek mezejére kell hagyni menni azt a kormányt. Ha nemzeti munkánk megakad s ha az evolúció útján hosszú szünet lesz, vagy éppen visszaesés támad, azért a felelősséget ki fogja elvállalni?

Mindenkinek remélnie kell, hogy a felelősség kérdésének felállítására nem kerül a sor és hogy Széll Kálmán zavartalanul vezetheti a nemzetet békés evolúciójának útján.

BELFÖLD

Bánffy Dezső a választói jogról. A Magyar Közélet legújabb számában báró Bánffy Dezső a magyar nemzeti jogi politika és a választói jog címen írt tanulmányt. A cikk lényege a következők:

Magyar nemzeti szempontból, szociálpolitikai szempontból, a széthúzó nemzetiségi törekvések szempontjából kell a választási jog retormjának kérdésével foglalkozni meg kell állapítani lehetőleg arányosan, a mindenesetre lesláltható választói jogot kell állapítani. tekintettel a népesség és a census alapján választók számarányára a választókerületeket. Figyelemmel kell lenni a kétségtelenül magasabb értelemmel bíró városok képviseléseit érdekeinek fokozottabb biztosítására is és mindezek mellett, külön választókerületek alakításával, választói jogot kell adni általában a censussal nem bíróknak is. Azonban úgy tartjuk, „a magyar nemzeti állam” érdekei — mint már mondtunk — az új elvek alkalmazásában a mértéktartást komolyan tanácsolják, ezért akár az új elemek bevonásával, akár a kerületeknek a nemzetiségekre tekintettel való beosztásánál, komoly gond iordítandó arra, hogy végeredményben „az egységes magyar nemzeti állam” érdekei, a magyar nemzeti szempontok érvényesülhessenek s egyelőre addig, míg a kifizűtt cél — talán csak egy messze jövőben — az egyenlő „egységes magyar nemzeti állam” lére nem jön, az egyéneknek biztosított teljes egyenlőség és szabadság mellett a Bismarck-hirdette új liberalizmus érvényesüljön vagyis az „egységes magyar nemzeti állam” érdekei rövidülést ne szenvedjenek. Nem ide tartozik s — mint már mondtunk — ezidőszent nem is ottunk a választási reform kérdésével behatóbban és részletlesen foglalkozni egyedül és kizárólag csakis magyar nemzeti

ben dolgoztak, egy főgondolatból, a Szózatból indultak ki, egy az építőművésztük, de a térbeli közösség kölcsönhatása meglátszik a munkájukon is. Multkori alapzatát nagyon összevonta, a csoportot meghagyta, de — úgy látszik — nem abban a lelkes tűzben, mely első csoportozatát jellemezte. Elvitázhatatlanul jeles alkotás, sok kitűnő részlettel; azonban nem tudunk kibékülni azzal a szerz. hibájával, hogy az emlékmű, oldalról tekintve, nagyon keskeny, nagyon nyugtalan, a kis alapzaton alig képes elférni a hatalmas sedita arculis s (mindig oldalról tekintve) a csoportnak ugyancsak támogatnia kell a talpazatot, hogy el ne dőljön, mert nincs elegendő elülső és hátulsi alaptámasztéka.

Tóth István (építészeti rész Fogányi Móricótól) a pályaterv megalkotásánál abból a két főgondolatból indul ki, hogy Vörösmarty mzsája régi dicsőségünket kiderítette az éji homályból és lesz még egyszer ünnepe a világon. Ennek eredményeképpen a talpazat hátulján azt szimbolizálja, hogy Magyarország napja csakugyan felragyogott s „a szent korona dicsélténye száműzte a sötétség királyait, nemzetrontó rémeit”. Nagyon figyelemreméltó munka s kiemelendő szép részlete a talpazat elején az álmaiból ébredő magyar s hátul, hattyumotivusos padon, a vén cigány. Összeségükben azonban e részletek tulokat adnak s szethúzzák az egységes benyomást.

Róna József (az építészeti részt tervezte Leitersdorfer Béla) teljesen új pályatervet készített, annyira újat, hogy a régiből nem hagyott meg semmit, s annyira monumentális, annyira eredetit, hogy első tekintetre mindenkit meglep. A szoborhoz fölhasználja az egész Gizella-téri parkot, melyet az építészeti rész (tompított alacsony erős körpárkány, katalinvirág motívumu zömök kötémbükkel megszakítja s belülről úgy

szerkesztve, hogy a közönség — akár a római Fontana Trevit — esti pihenőhelyül használhassa) stilszerű szerves összhangba hoz a szoborral. Vonalvezetése oly egyszerű, oly nemes, hogy észrevétlenül, logikusan csuesosodik ki a szobor talpazatában, melyen Vörösmarty nyugodt tartással ül a nagyság öntudatával. Epp ez a görögös nyugalom, a mindenáron való magyarszásnak, illusztrálásnak ez a gondos elkerülése s az az igyekezet, hogy ne egy-egy korszaknak a Vörösmartyját, hanem az egész Vörösmartyt adja, ez teszi becsessé ezt az alakot. Amiképpen nem akarta detaillirozni Róna a főalakot, úgy elhagyott a talpazatról minden magyarázó csoportozatot s csak egy alakot alkalmazott végtelenül szerencsés ihlettel, egy előrohannó, akaratra ébredt ifjút, ki Vörösmarty mzsájának sugallatára serken föl álmaiból. Ugy érezzük, hogy ebben az egy alakban benne van a Szózat is, a Répi dicsőség is, a jövőbe vetett remény is, szóval Vörösmarty költészetének a fő, maradandó hatása. A szobor a maga építészeti keretével, az e keretbe foglalt mélyített parkkal, melynek üde virágáryait, csobogó vizét, bársonyos pázsját csak sejteti a halvány, diskrét szinezés, s körbe futó kőpadjaival dísz, intim része, gyönyörű pihenő helye lenne a Gizella-térnek. Az építészeti rész első hatásra sokak előtt tulnagynak tetszik, de ez a tervező művészek hibája, akik elfelejtették színnel jelezni, hogy a körpárkányon kívül két széles körszalag egyike az aszfaltozott gyalogjárót, a másik pedig a kocsitaut mintázza. Ezt tekintve véve, mindjárt nem látszik szélesnek ez a ritka szerencsés ihlettel megtervezett emlékmű, mely nemes egyszerűségével megragadja az embert.

szempontból és „a magyar nemzetiségi politika” szempontjából kívántunk a választói jog kérdésével foglalkozni, kerestük és talán meg is találtuk azon alapelveket, melyek alapján a választói jog reformjának kérdésével foglalkozni kell.

Egyelőre az eddig választói joggal nem bírók igényeinek jogos kielégítése, másfelől a nemzetiségek erősebb érvényesülése való törekvése, harmadik felől a magyar állam egységes és nemzeti jellegének leltélen biztosítása, azon határok, melyek között mozogni lehet és szabad, de kell is. E határok között kell megoldani a census kérdését, a censussal nem bírók választói jogának módózatait, a censussal bírók választókerületeinek területi beosztását, a censussal nem bírók külön választókerületeinek arányszámát, a választási eljárás módózatait. Végre, minthogy „az egységes magyar nemzeti állam” nyelvi egységére való törekvés és a nyelvi egységnek egykoron leendő megvalósítása nemcsak célunk, de iőtétele is „az egységes magyar nemzeti állam” jövőjének, joggal követelhetjük, de követeljük is, hogy akár census alapján, akár census nélküli választói csak az lehessen, ki a magyar állam nyelvet szóban és írásban bírja.

Vetélkedés.

Budapest, február 2.

A politika izgalmas forrongásai között szinte észrevétlenül átsikamik a közvélemény azokon a helyi érdeku légköri tüneteken, melyek bizonyítják, hogy a magyar vidéki városok egy-némelyikét állandóan foglalkoztatják, tartós vetélkedésben egymásra ingerlik jelentékeny, de napirendre talán csak évtizedek multján kerülő kulturális kérdések.

A nap történetének krónikása már-már unott sablonszerűséggel regisztrálja azokat a buborékokat, melyeket koronkint a harmadik egyetem dolga fölvet.

Ezutal mégis nyomatékos a szó, mind érdemleges tartalmánál, mind a sikraszállt levente személyénél fogva.

A kaszai egyetem érdekében tőr lánzsát dr. Takács Menyhért premontri főpap, jársói prépost. Tekintélyes, lelkes férfiú, aki tud erősen akarni s kinek szava nem a pusztában kiáltóé, mert sokan és buzgó hívek indulnak utáná.

A kérdés, ismétlem, sem ma, sem a belátón közel jövőben nem aktuális, mindazonáltal jótórmán köteleseguik mindazoknak, akik e tárgyban más hiten vannak, haladéktalanul megtenni a szokásos óvat.

A harmadik egyetemet s illetve annak hol, mikor és miként leendő krealását meggyőződésem szerint csakis országos, nemzeti szempontokból szabad vitába hozni, tehát a vionális városfejlesztés, a megvalósításnál jelentkező fiskalitás egyáltalában nem lehet irányadó.

A magyar nemzeti fejlődés, erőteljes és egységes konszolidáció gerince a történeti átalakulás során áthelyezkedett Felső-Magyarországról a nagy magyar Alföldre.

A magyarság zöme itt izmosul, gyökerei itt táplálkoznak s terjednek mind mélyebben s mind inkább szerteágazón.

Az egészséges, jövőbe látó magyar nemzeti művelődési politikának tehát itt kell keresnie, mert csakis itt találhatja meg a maga örökké szilárd, legyőzhetetlenül hódító bázisát.

Ez a politikai, nemzetéleti sarkigazság föl-, ment ami alól a részletmunka alól, hogy egyéb igazán mellékes okföket is latba vessek a szegedi egyetem mellett.

Szeged nagy város, az egyetlen nagy magyar város, melyet csak nemrégiben naggyagazán nevezett Rákosi Jenő a magyarság Moszkvájának.

Nemzetiebb, magyarabb gyökerü, fejlődésü Budapestnél.

Földirati és néprajzi természetes jegecedési központja a tiszta, erős magyarságnak, mely pusztán ezen helyzeténél fogva máris hatalmasan gyakorolja ellenállhatatlan vonzó, áthasonító erejét a kötötte hullámozó nemzetiségi vadvezekre.

Százezer szímmagyar egy csoportba, jó isten, még egyszer annyi a honfoglaláshoz elég volt. A megtartásra, visszafoglalásra kész táborhely ez a küzködő magyarságnak.

Arról lehet beszélni, hogy meglévő fogyasztási és kinálati viszonyaink mellett van-e egyáltalában szükség harmadik egyetemre? Alkalmasint nincs.

Am az, hogy a szegedi egyetemre égető, nemzeti szükség van, még ha huszonöt más egyetem volna is, erős hitem szerint vitán fölüli álló kérdés.

Szükséges és időzerü ennek a legrégibb és legizmosabb igénynek hangoztatása éppen most, mikor, ismeretlen okokból, bizonyos igaztalan és okatlan hangulatváltozás érezhető Szeged s a szegedi dolgok iránt.

Mintha a nagy nemzeti felbuzdulásnak, mely Szegedet hullámsírból diadalmosan feltámasztotta, kedvetlen, esomérölt depressziója következett volna be a közhangulatban.

Feltűnően rosszakaratu, irányzatoss jelentések olya igyekeznek felütnetni Szegedet, mintha annak közigazgatási, társadalmi életrendje nem

tartana lépést azzal a magasfokú civilizatórius haladással, melynek vírusa az alföldi nagyfalú ereibe a rekonstrukció során mesterségesen beoltott.

A dolgok igazi, közvetlen ismerői előtt ezek a hírlések rosszszájú, katilinárius egyéneknek megtevésére szánt, jogosulatlan minden lében kanálkodására vezetődk vissza.

Aki magyar szemmel, magyar szívvel látja, nézi Szeged modern fejlődését, annak igaz, mély gyönyörűsége tollak ebben a „leisztung“-ban. Olyan az, mint mikor a futó homokot sikerül megkötöni s a kietlen örvény helyén sötétzöld levélű, bőtermő szőlőtelepek keletkeznek.

A keleti, nomád magyar faj Szegeden tette le a vizsgát a városalapítás nyugati studiumából. Vétkes bolondság volna, nem cserbenhagyni, hanem a továbbfejlesztésnek legesekélyebb, vagy legnagyobb eszközeit, módját is elvonni tőle.

Nem beszélék arról, látják és belátják-e ezt Budapesten s az ország egyéb, távolabbeső részén?

Ott lenn a helyszínén, a Szeged körül fekvő, termő, népes, művelődésre kész és képes vidéken, a Bánátaban, a Bácskában, belátják és a maguk módja, tehetsége szerint honorálják azt a tensőbb magyar kulturpolitikai szempontot — a nemzetiségét.

Erre vezető visszafelé az az örvényes tény, hogy Szegeden az idén is három új konviktus keletkezett a nemzetiségi vidék tanuló-újjaságának elhelyezésére.

Mi ehhez képest egy meglévő jogi fakultás? Az egyetem dolgában vetélkedő minden egyes jelentékeny, érdemes magyar város törekvésének, helyes és komoly jogelmélet megadván a kellő tiszteletet, végezetül egyszerűen konstátalom a magam igazát: komoly, gyakorlati, jövőreható, általános nemzeti érdeket, a magyarság lét-feltételét érintő alkotást, egyszerű állami feladatot, versenyen kívül csakis a *szegedi egyetem* képez.

Dr. Lipsey Ádám.

A Széchenyi-lakoma.

Budapest, február 2.

Figyelemreméltó beszéd kíséretében üritette ma gróf Mailáth József a Nemzeti Kaszinó Széchenyi-seregletét a legnagyobb magyar emlékének örök virulásáért és a magyar haza boldogságáért. E beszéd egész okfejtése a Széchenyi István nemes eszmenetétől látszott áthatottnak. Gróf Mailáth nyomatékosan tette magáévá Széchenyi amaz igyét, hogy a magyar nemzet kulturája, vagyonsága, szorgalma és társadalmi egysége alkotja alapfeltételét a magyar haza szabadságának és jólétének. Es ugyancsak Széchenyi nyomdokain haladva, a gazdasági ágak harmonizációját tüzte ki a magyar politika főcéljául és nagy melegséggel hangsúlyozta a mezőgazdasági érdek fontosságát mellett az ipari és kivált a kereskedelmi érdek nagy nemzeti jelentőségét. Lesznek, akik talán zokon veszik a gróftól, hogy kereskedelmünkől több önállóságot kívánt. Mi sem nem akarunk, sem nem tudunk ezen fennakadni. Csak figyelmeztetjük a gróft, hogy mai kereskedelmünknek *közvetítő* jellege a vámközösség természet-szerű folyamánya, s hogy aki az önállóbb s nemzeti szempontból impulzivebb kereskedelmet óhajtja, annak inkább azok felé kellene bírálatai élt fordítania, akik egyoldalú érdekekből *mindenáron* ragaszkodnak a vámközösséghez. Ezeket pedig nem a börtén, hanem a Köztelken fogja a gróf megtalálni. Egyébként szívesen ismerjük el Mailáth beszédének lojalis hangját s politikailag okos tartamát. Óhajtjuk, hogy maghntése a Nemzeti Kaszinó körében termékeny talajra találjon.

A Nemzeti Kaszinó vasárnap este hat órákor tartotta szokásos Széchenyi-lakomáját, mely alkalommal gróf Mailáth József tartott beszédet.

A lakoma előtt délután öt órákor tartotta a kaszinó Beniczky Ferenc elnöklete alatt folytatódólagos hírtelítő közgyűlését, melyen a választások eredményét hirdették ki. E szerint igazgatókká választották: Beöthy Akos, gróf Szapáry Gyula, és gróf Zselénzski Róbert. A kilépett és elhalt választmányi tagok helyébe megválasztották: Baranyay Pál, Beniczky Ferenc, gróf Oseonik Endre, Darányi Ignác, gróf Karátsónyi Aladár, gróf Károlyi István, Kubinyi Árpád, Lossonczy Gyula, Lossonczy Ödön, gróf Mailáth József, gróf Nádasdy Tamás, báró Noposa Elek, báró Radvánszky Géza, Szabó Miklós, gróf Széchenyi Gyula, Szamrecsányi Pál, Vörösmarthy Béla, gróf Zichy Jenő.

Estó hat órákor kezdődött a Széchenyi-lakoma. A virágokkal és ézsttel gazdagon díszített asztalok mellett helyezkedtek el a kaszinó nagyszámu tagjai. A szónokokkal szemben — gróf Zselénzski Róbert, a kaszinó intéző igazgatója, a lakomán osaládi gyász miatt részt nem vehetvén (neje ugyanis egyik unokája a most elhunyt özevgy Károlyi György-

nének) — Széll Kálmán miniszterelnök és Lobkovitz Rezső herceg hadtestparancsnok ültek, az előbbtől jobbra Darányi Ignác földművelésügyi miniszter és Csáky Albin főrendiházi elnök. Lobkovitz hercegtől balra báró Fejérváry Géza honvédelmi- és Wlassics Gyula kultuszminiszter és báró Kemény Kálmán főrendiházi alelnök ültek: a szónoktól jobbra és balra gróf Szapáry Gyula és Beöthy Akos kaszinói igazgatók. A három egymásba nyíló teremben mintegy száznyolcvan ültek.

A harmadik fogás után felemelkedett helyéről az ünneplő szónoka, gróf Mailáth József és kezében a Széchenyi-sereglettel mélyen átgondolt emlékbeszédet mondott.

Széchenyi István felépítésével — ugymond — egy új korszak következett be, mely hazánkat nemcsak politikailag, de társadalmilag is átalakította. De ezen átalakulás áldásait — áldalom — nemzetünk csak nehéz megpróbáltatások, nagy csapások és súlyos rázkódások árán tudta megszerezni.

Ama férfiak közül, akik az új Magyarország sorsára mind anyagi érdekeinek, mind szellemi fejlődésük körében hatalmas befolyat. Széchenyi István alakja mindenki a fog magasan. A szónok egyes, napjainkban is aktuális közgazdasági kérdéseket ragad ki a sokból és azokat kísérli meg úgy feltüntetni, amint Széchenyi István gondolta, leírta, megállapította és fejleszteni akarta, de keresztülvinni már nem tudta. Széchenyi István a szabad kereskedelemnek volt híve s Smith Adam eszméivel telve, a népek vagyonát, az értékes javak összességének forrását az emberi munkából, vagyis egy a földművelésben, mint az iparban és a kereskedelemben látta. Senki sem ismerte abban az időben jobban a külföldi államok életének minden nyilvánosságát, mint ő; senki nem látta oly tisztán hazánk bajainak forrását mint ő; azért is volt közgazdasági tevékenységének alaplétele, mely egész irodalmi munkásságán, beszédein, tetteiben következetesen keresztülviható, az, hogy a nemzetet előbb vagyonszá, gazdaggá kell tenni, hogy aztán szellemileg műveit és politikailag hatalmas lehessen. Széchenyi István az első mezőgazdaságunk, első köze gazdasági irónk, ki nemcsak nemzeti gondolatokkal foglalkozott, hanem azokat, ha tehette, tényleg meg is valósította. Egész lényét lángoló hazaszeretet járta át, azért akart ő hazájában minden egyes anyagilag és szellemileg felemelni; ezen hazaszeretet izzó lajzserotetté hevült, azért akart ő nemzetének a magyar faj életrealizálásának kidomborításával, az anyagi jólét és szellemi haladás útján az európai népek családjában becsüleltesen helyet kivívni. Ő azt tartotta, hogy az anyagi téren való komoly haladás képes minket csak az európai családok körében faji sajátosságaink megtartásával modern nemzetévé átalakítani. Ezzel aztán állami önállóságunk is be fog következni.

Széchenyi ismerte földrajzi fekvésünket, azért írja a „Világ” című művében: „Nem mindig napnyugtát, de végre napkelet legyen eszünkben.” Kereskedelmünk mai állapotában sem a magyar ipart sem a magyar mezőgazdaságot nem bírja szolgálni és vezetni. Viszont ezek sem bírják azt laplálni és megerősíteni, kereskedelmünk csak közvetítő jelleggel bír; magyar és nemzeti kereskedelmünk csak akkor lesz, ha kereskedőink magyarok lesznek és ha önállókká válnak, de ezt csak akkor bírják megtenni, ha ők az állam és a társadalom támogatása mellett a mezőgazdasággal karöltve erőik alapját önmagukban találják meg.

Szép és nagy hivatása van a nemzeti kereskedelemnek. Ez veine meg Magyarország alapja is! Áldalom, Magyarországon a kereskedelem éppoly tökeszegény, mint a többi termelési és kereseti ágak és ha Széchenyi Istvánt, ki már 70 év előtt hangoztatta, hogy gazdag nép fejtett és nemzeti kereskedés nélkül korunkban nem képzhet, megjelenne közöttünk, népszerűségét felidőzva, ismét csak hibáinkra figyelmeztetne bennünk. Csodákozunk azon és mélyen elszomorodunk, hogy mily ellentét van az egyes termelési ágak közt Magyarországon, mert tudta ő, hogy ezeknek egymásra való kölcsönhatásától függ nemzetünk anyagi boldogulása és jövője. Kétszeresen áll ez ma midőn gazdasági lét vagy nemlét előtt állunk. Ezek az ellentétek nem voltak, ha kereskedőink, iparosaink és mezőgazdánk Széchenyi István szellemével behatóbban foglalkoznának, bölcs tanai magasztos példája után indulnának, — mint ő mondá — ha egy időre, felhagyva az agitacionális kérdésekkel, az anyagi érdekek kifejtését tennek politikánk tengelyévé és a körül torognának. Bevégi beszédét Széchenyi következő szavaival: „Emlékedjünk tisztelt úriédek, a mindennapiság és önzés szűk köréből elvágva a hazafiság terére s mutassuk meg a nagyvilágnak, hogy párt-érdekeket, különösértséget s ellenszenvet háttérbe szorítva, valamint a vesztély óráiban, ugy honunk telvirágzású múltéjében is egyesült magyar nemzet tudunk lenni.” Ez lesz legszebb elismerése a legnagyobb magyar mindennek áldott emlékének. — az ő nagy szellemére, a haza tívéré emelem a sereglet.

Percekig tartó lelkes éljenzés visszhangzott a szónok beszédére.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12

Kiadóhivatal 54—39

KÜLFÖLD

A marokkói lázadás. A marokkói lázadás most dől el valamerre. A Havas-ügynökség és a madridi *Heraldo* szerint a szultán nagy vereséget szenvedett, a benikurosi kabilok föllázadtak, a trónkövetelő Fez felé nyomul, katonái pedig Muley Mohamedet kikiáltották szultánnak. Nyomban e hírek után a Reuter-ügynökség azt jelentette, hogy a trónkövetelő felhagyott Fez felé való előnyomulásával és nyolc mérföldnyire visszavonult hadállásaiba, hogy hátát fedezze. Ez ügynökség másik sűrűnyere szerint a hadügyminiszter parancsnoksága alatt álló csapatok január 29-ikén hajnalban megtámadták a trónkövetelő hadállását, embereit megfutamították és magát a trónkövetelőt elfogták. Később ismét azt jelentették, hogy a trónkövetelő elfogásáról szóba első hír helytelen. Nem tudják, hogy holteste az esetek között van-e. A trónkövetelőnél és az eseteknél vagy elfogottaknál talált tárgyak legnagyobb része, az egész tábor az összes élelmiszerekkel és lővszerekkel a szultán katonáinak kezébe esett, akik a december 23-iki csatában elvesztett ágyukat is visszafoglalták. A szultán csapatai a lázadókat táborát meglepték és hajnalban rohamban bevették.

Valami tehát történt a szultán és a trónkövetelő közt, de hogy mi, azt még nem tudni biztosan. Ha csakugyan a szultán győzött ebben a döntő ütközetben, akkor a marokkói lázadásnak nemsokára vége lesz.

Tanger, február 2.

A trónkövetelő felhagyott Fez felé való előnyomulásával és körülbelül 8 mérföldnyire visszavonult régi hadállásaiba, hogy hátát fedezze. A szultán csapatai és a felkelők között nem volt ütközés.

Gibraltár, február 2.

A kormányzó azt a hivatalos értesítést kapta, hogy a marokkói hadsereg január 29-ikén megtámadta és megverte a trónkövetelőt. A trónkövetelő veresége teljes. Az egész tábor a győztesek zsákmánya lett. A trónkövetelő emberei közül sokan elestek és sokan fogságba jutottak.

Páris, február 2.

A Havas-ügynökség jelenti *Melátaból*: Hir szerint a lázadók megverték a szultán csapatait. Az utóbbiak visszavonulnak Fez felé, mialatt a trónkövetelő üldözői őket. Azt jelentik, hogy a benikurosi kabil-törzs között lázadás ütött ki. A lázadó *Mulej Mohamedet* szultánná kiáltották ki.

Madrid, február 2.

A *Heraldo* táviratot kapott *Fesből*, amely szerint a szultán vereséget szenvedett és visszavonul Fez felé.

Tanger, február 2.

Mint a *pretendens* 29-iki vereségének részleteiről szóló jelentésekből kiderült, a szultán csapatai győzelmüket részben a benivari törzs segítségének köszönhetik, mely csak előttevaló nap hódolt meg a szultánnak. A csapatokat Kaid el Mehded el Memebhi marokkói hadügyminiszter vezette. A csapatok reggel 4 órákor indultak el a Sebu-hídtól, hogy később egyesüljenek az utóvéddel, mely Omar el Juszi parancsnoksága alatt állott. 12 ágyujok volt, kétü 8 Maxim-ágyú. A támadás reggel 7 órákor kezdődött. A trónkövetelő sátoztáborát ugyanekkor bástíroli is megtámadta a benivari törzs, mint ezt már előbb megbeszéltek. Mindkét részben nagy éjszántággal harcoltak. Az ütközés igen véres volt. Kevéssel 10 óra után a felkelők maradéka elmenekült a táborból és Tazza felé menekült. Memebhi Tazza felé vonul, hogy a felkelést teljesen leverje. Kijelenti, hogy a felkelők összes kocsi- és ágyúkészlete kezébe esett.

Páris, február 2.

A Havas-ügynökség jelenti *Tangerből* mai kelettel: Megerősítik, hogy a trónkövetelő csapatait fogságba ejtették és az ágyukat visszaszerezték. De a pretendens maga, hir szerint, megmenekült.

A venezuelai kérdés. Az angol gyarmatügyi miniszternek testvére, *Chamberlain* Austin főpostamester tegnap este beszédet mondott Birminghamban, azt hangoztatván, hogy az angol hajók és a venezuelai angol a titvalók ellen elküvetelt erőszakosságok szükségessé tették, hogy Anglia elégtételt kérjen. Ez okból Lansdowne külügyminiszter, amikor a német nagy követ hozzáfördült, kijelentette, hogy Angliának elégtételt szándéka elégtételt szerezni és kész Németországgal közös eljárásra néve megállapodni. Szólv tudja, hogy a Németországgal való együttes eljárás népszerűtlen dolog. Azok a sajnálni való nyilatkozatok, amelyek az utolsó években a német sajtóban és egyebütt is elhangzottak, nagyon mélyen behatoltak az angolok szívébe és olyan hangulatot teremtettek, amelynek legyőzése még jó ideig

eltarthat. Reméli, hogy ez intelem lesz azok számára, akik a saját nagy hatalmát könnyelműen arra használják fel, hogy két nagy nemzet között elmérgeítsék a viszonyt és megnehezítsék egyelőre együttműködésüket vagy barátságos összejutásukat.

Bowen, a caracasi amerikai követ megkapta a szövetséges hatalmasságok választát arra az ajánlatra, hogy mindazok a nemzetek, amelyeknek Venezuélával szemben követeléseik vannak, egyenlő elbánásban részesüljenek. A válaszok egészben elvetik Bowen ajánlatát.

Caracas, február 2.

Bowennak arra a kérdésére, hogy mit szándékozik tenni Venezuéla a szövetséges hatalmasságok követeléseinek elsőbbségére vonatkozó követelés tekintetében, **Castro** azt táviratozta, hogy Venezuéla egyenlő elbánásban óhajtja részesíteni mindazokat az európai és amerikai nemzeteket, amelyeknek követeléseik van Venezuélával szemben és ragaszkodnak a régebbi diplomáciai egyezményekhez és megállapodásokhoz. Franciaország tegnap arról értesítette a venezuelai külügyi hivatalt, hogy mivel az 1885-iki egyezmény érvénytelené tette az 1867-iki szerződést, amely Franciaországot feljogosította arra, hogy a francia követelés megfizetésére maga szedje be a vámokat egy részét, a francia kormány ezt a szerződést azonnal vissza akarja állítani. A caracasi francia követtség kancellárja sürin tanácskozott **Castroval** és a venezuelai külügyi hivattal. Azt hiszik, hogy Franciaország követelése arra való, hogy ellensúlyozza a szövetséges hatalmasságok törekvéseit.

Washington, február 2.

A szövetséges hatalmasságok egyikének képviselője kompromisszumot ajánlott, amelyet ma küldtek el a szövetséges hatalmasságok kormányainak. A javaslat szerint Anglia, Németország és Olaszország félre vagy egész évre (pontos határidőt a javaslat nem szab) megkapná a puerto-cabellói és la guayrai vámbételek 30%-át, az ekként befolyó összeget pedig e határidő elteltével szétosztanák a hitellező nemzetek között követeléseik arányában. **Bowen** formálisan még nem csatlakozott ehhez a javaslatához, de azt hiszik, hogy nem fogja komolyan ellenezni, ha valamennyi hatalmasság megegyezik vele. Azt hiszik, hogy ez a kompromisszum lehetővé fogja tenni a szövetséges hatalmasságoknak, hogy hajóikat visszavonják, a nélkül, hogy ezáltal tekintélyükön csorba esnek.

HIREK

Budapest, február 2.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 31-ikén új előfizetést nyílt a Budapesti Naplóra. Kerjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejékorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** **József Agost** főherceg és neje ma este 6 órakor Münchenből Bécsbe érkeztek és rövid tartózkodás után hazatarttak Budapestre. — **Gróf Széchenyi Miklós** győri püspök ma Bécsből visszaérkezett Győrre. — A betegeskedő vesprémi főispán, dr. **Fenyvessy Ferenc** állapotában lényeges javulás állott be és már naponta sétakocsizást tehet.

— **A király Budapestén.** A király tudvaleg február 4-ikén érkezik Budapestre. Az udvartartás egy része már tegnap megérkezett **Löwenstein** szertartásmesterrel az élén, az udvartartás többi része holnap érkezik. Az e hó 7-ikén az udvarnál tartandó bál előkészületei immár javában folynak. A bált még a régi szertartási teremben tartják meg, míg a jövő télen rendezendő udvari bál számára az új díszterem nyílnak meg. A meghívókat már mind szétküldötték. Az uralkodónak tagjai közül **Ottó főherceg** és neje, **Mária Josefa** főhercegnő, **Klotild** főhercegnő, egyik leányával, **József Agost** főherceg és neje, **Augusta** főhercegnő is fognak részt venni. Ő felsége február 9-ikétől kezdve további rendelkezései minden héttől és csütörtöktől legfeljebb kihallgatást fog adni Budapestén. Előjegyezni már most lehet naponta délelőtt 9 és 2 óra közt a kabinetirodában.

— **Isabella főhercegnő Berlinben.** **Berlinből** táviratozta tudósítónk, hogy **Isabella** főhercegnő, **Frigyes** főherceg neje a legszigorúbb inkognitóban Berlinbe érkezett. A vasutnál **Sztyén-Marich** László nagykövet üdvözölte a főhercegnőt, aki megreggelizett a nagykövetségen, aztán Potsdamba hajtattott leányához, **Salm-Salm** hercegnőhöz, aki anyai örömeiket vár. **Isabella** főhercegnő néhány hétig marad leányánál.

— **Az új novelló.** **Drezdából** jelentik, hogy a szász trónörökös gyermekeinek polgári nevelőjévé dr. **Kécs** zitaui tanár van kijelölve.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** **Széll Kálmán** miniszterelnök és neje ma délután 6 órakor ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: gróf **Csáky** Albin főrendiházi elnök, gróf **Apponyi** Albert képviselőházi elnök, báró **Podmaniczky** Frigyes, báró **Kemény** Kálmán főrendiházi alelnök, gróf **Apponyi** Lajos udvarnagy, **Tallin** Béla képviselőházi alelnök, **Klobosár** Vilmos altábornagy, **Gulner** Gyula államtitkár, **Rákosi** Jenő főrendiházi tag, **Csani** örgróf olasz főkonzul, **Loufi** fév török főkonzul, **Barta** Odón, **Biró** Lajos, **Dedovics** György, **Dókus** Ernő, gróf **Hadi** János, **Komjáthy** Béla, **Münich** Aurél, **Nyegre** László, **Rakovszky** István, **Szederekényi** Nándor, **Szöts** Pál, **Vécsi** József.

— **A cár Budapestén.** A **Rappel** című párisi lap egy bécsi távirat nyomán azt írja, hogy **II. Miklós** cár Olaszországba utaztában Budapestén találkozni fog királyunkkal. A párisi lap nagyredükü bécsi távirata így szól:

„Diplomáciai körökben azt beszélnek, hogy a cár Olaszországba utaztában Budapestén meg fog állapodni, ahol találkozni fog **Ferenc József** császár-királyllyal.”

A mi értesülésünk szerint az orosz cár ilyen utitervéről illetékes helyen semmit sem tudnak. De azért nem lehetetlen, hogy ha **Miklós** cár csakugyan találkozni fog királyunkkal, e találkozás színhelye Budapest lesz. Ez is csak újabb tanúságot tenne arról a rokonszenvről és nagyra-becsülésről, amelynek jeleivel az orosz birodalom hatalmas uralkodója a magyar nemzetet ismételtelen megtisztelte.

— **Párisi táviratok.** **Rómából** táviratozzák: **Prinetti** külügyminiszter alaptólról ma reggel kilenc órákor kiadott orvosi jelentés szerint a miniszter az éjeli nyugodtan aludt. A betegség rendes lefolyása. A legközelebbi jelentést csak este adják ki.

— **Windischgrätz Ottó és neje a Rivierán.** **Prágából** táviratozzák: **Windischgrätz** Ottó herceg és neje, **Erzsébet** főhercegnő ma délután Bécsbe utaztak. A hercegi pár két napig Bécsben maradt és aztán Nizzába utazik, hogy a Rivierán hét hetet töltsön.

— **Csak az alabárdos hódolata volt.** **Madridból** táviratozzák: A városban az a hír terjedt el, hogy abban a pillanatban, amikor a király a spanyol színházat elhagyta, komoly incidens történt, amennyiben egy ember a király kocsijához közeledett. Ez a hír ebben az alakban helytelen, és arra vezethető vissza, hogy abban a pillanatban, amikor a király a színház előtt kocsijába szállt, egy királyi alabárdos polgári ruhában a kocsijához közeledett azuttal a szándékkal, hogy a királynak hódolatát mutassa be.

— **Jubiláló irodalmi kör.** Az eperjesi **Széchenyi-kör** február 1-én dr. **Horváth** Odón kir. tanácsos jogkari dékán elnöklété alatt tartott közgyűlésén az elnök a kör huszonöt éves fennállásáról meleg szavakban emlékeztet meg. A gyűlés táviratban üdvözölte a kör alapítóját és védnökét, dr. **Berezovec** Albertet, akinek lelkes távirati üdvözlését nagy örömmel vették. Távirati üdvözlés érkezett a múzeumok éskönyvtárak országos tanácsától is.

Horváth Odón elnök meleg megemlékezést szentelt az elmúlt év folyamán meghalt **Ghilling** Józsefnek a kör egyik legjelkessebb hívének, kinek arcképet ezutal avaták fel. Dr. **Valentiny** Samu felolvasta a titkári jelentést, mely híj képet adta a kör eredményes működésének. Ennek kapcsán köszönetet szavaztak a közoktatásügyi miniszternek, nemkülönben **Sárosvarmegye** közönségének a lelkes támogatásért. Megállapítván a zárszámadást és költségelőirányzatot, a nemzeti kaszinó alapítványának kamatát a magyar nyelv sikeres tanításának elismeréséül **Horváth** elnök lelkes beszéd kíséretében **Ghosztöny** Sándor közegyi állami tanítónak adta ki. Ezután a választásokat ejtették meg. A kör tagjainak száma jóval meghaladja az ezret.

— **A cettinjei udvar gyász.** **Cettinjeből** jelentik, hogy **Vukotics** Péter vajdának, **Milena** fejedelemasszony atyjának holttestét tegnap vitték át **Cettinje**ből **Ceroba**. A gyászszertartás jelen volt a fejedelmi pár, a diplomáciai testület, a főbb méltóságok és hivatalnokok, valamint az ország minden részéből összerereglett nagy néptömeg. A fejedelmi pár sok részvételtáviratot kapott, a többi között **Ferenc József** királytól, az olasz királytól, **Loubet** elnökötől, a francia kormánytól, a szultántól, a bolgár fejedelemtől és a bolgár kormánytól.

— **Miksa császár felesége.** Hosszu idő óta most kerül nekünk a nyilvánosságra hírek a szerencsétlen sorsu **Sarolta** császárné állapota felől. **Miksa** császárnak Brüsszel melletti **Laeken** kastélyban élő szomorú özvegye még sokáig viselheti szerencsétlen életének bilincseit, így szólnak a tudósítók, mert egészségi állapota kitűnő. Szelleme azonban már alig ébred néha-néha öntudatra. Legutóbb sógoránéknak, a belga királynéknak haláhirére mutatott némi értezt, könnyeztet; azóta azonban újra lehangoltság érzéketlenségbe süllyedt és napokig egy szavát sem lehet hallani.

— **A gyerek beteg.** **Lujza** szász trónörökös, aki a szive boldogságért mindent, rangot, koronát, családát elvetett magától, csak ahhoz az egyhez ragaszkodott, hogy a gyermekei ne veszzenek el számára végképpen. A világ pedig éppen ebben az egy tekintetben itéli meg a lépését, hogy annyira kedves kis gyermekét el tudta hagyni a bizonytalan, kalandos szerelmi boldogságért. A hercegnasszonyt, főadalmas csapás éri egyik jótól való elszakadástól, másadalmas csapás éri egyik gyermekétől. Ugy kell megtudnia hírlapok után, hogy egyik fiacskája, **Frigyes Keresztély** hastífuszban megbetegedett. Olvasván ezt a rossz hírt, nem sajog-e majd meg a hercegnő szive sokkal hevesebben az önvádtól, mint eddig, amikor elhagyott gyermekeire gondolt? A drezdai távirat szerint az orvosi jelentés úgy szól, hogy a hercegnő általános állapota, a baj súlyos volta ellenére is, kielégítő. Egy berlini távirat különben azt jelenti, hogy mentonei híresztelés szerint **Lujza** hercegnő a jövő vasárnap apjához **Salzburgba** utazik.

— **Báró Eötvös József emlékezete.** Az **Eötvös** országos tanítói segélygyűlélt ma délután a Tudományos Akadémia hetilüstertermében báró **Eötvös** József halálának évfordulója alkalmából emléktűnrepet rendezett, nagyszámu pedagógus és nagy s előkelő közönség jelenlétében. A jelen voltak között láttuk közoktatásügyünk vezetőit: **Wlassics** Gyula minisztert, **Zsitvinsky** Mihály államtitkárt, **Molnár** Viktor miniszteri tanácsost, gróf **Teleki** Sándort és még közelítünk számos notabilitását.

Az ünnepélyt a **Himnusz** eléneklésevel kezdte meg, melyet a „Pedagogium” ifjúságának dalosköre precizen adott elő. Utána **Ujváry** Béla kir. tanácsos olvasta fel széf elnöki megnyitó-beszédét, melyben meleg szavakban emlékeztet meg **Péterfy**ről, az **Eötvös**-alap és **Ferenc József** tanítók háza vidéken lakó megalapítójáról is. Az ünnepi beszédet dr. **Makay** Béla osztályfőtanácsos tartotta lelesorolva a hatbahatán kultuszminiszter érdemeit, visszaemlékezésben a népiszkola fejlődésére **Eötvös** korától — maig. Attért a népoktatási körök szükségessére, a társadalom, a család hivatására, az iskolával kapcsolatos nevelésre. Ezután a gazdasági ismételő iskolák fontosságára utalt s ismertette az állami népiszkolák szervezését, azok termékenyítő hatását a nemzeti művelődésre. Végül a tanítók hivatásáról beszélt, szerketve azokat a népoktatási körök szervezésére. Az előadást a közönség jözösen megtapsolta. Ennek utána **Rakos** István tanító mondta el ez alkalomra írt „báró **Eötvös** József emlékezete” című ünneplő költeményét, melyet a jelenlévők megénekeltek. Végül az elnöki zárszó és az ifjúsági daloskör „Szózat” előadása zárta be a sikerült emléktűnrepet.

Az ünnepély után közgyűlést tartott az egyesület ugyancsak **Ujváry** Béla elnöklété alatt. Az elnöki megnyitó hangszolyozza, hogy az egyesület **vagyon**a immár 380.000 koronára szaporodott fel, továbbá, hogy ez összeg nagyrészt a **Ferenc József** tanítók otthonának most újépült házába van befektetve. Ezután **Kapuy** Rezső titkár tett jelentést. Ebből megtudjuk, hogy az egyesületnek összesen 5148 tagja van, köztük 3262 évdíjas tagja. A pénztáros jelentés-tétele után a felmentvényt megadták úgy az elnökségnek, mint a pénztárosnak. A jelenlévi költségvetés megállapítása után a **Ferenc József** tanítók háza számadásait hagyták helyben. Végül felolvasták az ösztöndíjakban és segélyben részesülők hosszú névsorát.

— **Delbrück volt porosz miniszter halála.** **Delbrück** Rudolf volt porosz államminiszter, mint **Berlinből** sürögnyözik, tegnap délután 86 éves korában meghalt. Apja **Vilmos** császár nevelője volt. **Delbrück** mint porosz kereskedelmi miniszter és az Eszák-német Szövetség, később a német birodalom kancellári hivatalának elnöke jelentékeny szerepet játszott Poroszország és a német birodalom köréletében. Tevékenysége leginkább a közgazdasági téren érvényesült és pedig határozottan szabadelmű szellemben. Ő vetette meg Poroszország szerződéses politikájának az alapját. De egyéb tekintetben is becses szolgálatakat tett hazájának; így az 1870. évi válságos időben, amikor a német birodalom megteremtéséhez ki kellett eszközölni a délnémet államok hozzájárulását, akkor a porosz kormány őt küldötte Münchenbe a fontos kérdés rendezése végett. A versaillesi szerződések létrejötte főképpen **Delbrück** közreműködésének köszönhető. Amikor **Bismarck** herceg a hetvenes évek második felében reakcionárius irányzatot kezdett követni a kereskedelmi politikában, akkor **Delbrück** lemondott hivataláról és visszavonult a közéletől; aztán már csak egyszer szerepelt nyilvánosan: 1881-ben, hogy eredménytelen kísérletet tegyen a védvámok kereskedelmi politika megbuktatására. **Delbrück** soha sem tartozott semmiféle pártkötelekhez, de mindig liberális gondolkodásával tűnt ki. Talentumos államférfi volt, aki nagy sikerrel állította meg helyét a parlamentári életben is.

— **Leógett szálló.** **Biaritzból** jelentik, hogy a **Palace Hotel** épülete, amely a hajdan császári palota volt, teljesen leégett. A kár igen nagy. A tüzet lehetetlen elolteni, úgy hogy még jó ideig tarthat. **Ember**éltben, úgy látszik, nem esett kár.

— **A képviselőház halottja.** A képviselőház ormán ismét gyászlobogó leng. *Fassie* Tódor, a magyar-csékai kerület országgyűlési képviselője halt meg vasárnap reggel hat órakor Széchenyi-utcai lakásán. A boldogult román nemzetiségű létere erős magyar hazafi volt és fajrokonai közt is a magyar nemzeti politikának volt szószólója. Fialtalsága óta élénk részt vett Biharmergye közügyeiben és az ottani magyar társadalmi élet mozgalmáiban. 1899-ben a magyar-csékai kerület egyhangulag képviselővé választotta s azóta, mint a szabadelvű párt híve, tagja volt a képviselőháznak. A parlamentben is mindenki szerette az egyszerű, puritán jellemű öregurat.

Fassie Tódor 1840 február 27-én született Nagyváradon; tanulmányait ugyanott végezte. 1863-ban már vármegyei tiszteletbeli esküdte neveztek ki, 1864 elején letette a bírói államvizsgát és augusztusban esküdtt lett a belényesi járási főszolgabíró mellett, 1867 elején ügyvédi oklevelet szerzett és ugyanazon évben az első alkotmányos tisztújító közgyűlésen közlekedéssel szakaszszolgabíróvá választott. Egyedül őt emelte a közbizalom a provizóriumbeli vármegyei tiszteletbeli közül magasabb rangra. 1872-ben Belényesen ügyvédi irodát nyitott. 1878 elején Biharmergye főispánja tiszteletbeli alügyészé, 3 év múlva pedig tiszteletbeli főügyészé nevezte ki. A közéletben mindig tevékeny részt vett és számos tiszteletbeli állást viselt. A belényesi görög-keleti egyházat, mint egyházi elnök sok éven át szolgálta. 1899-ben M.-Oséken egyhangulag országgyűlési képviselővé választották. Mandátumát 1901-ben újra elnyerte. Tagja volt a számvizsgálóbizottságnak. *Fassie* már a múlt év novemberétől kezdve betegeskedett, azonban betegsége komolyabb fordulatot a legújabb időkig sohasem vett. Az utóbbi időkben légthuratja ismét felújult. A szombat estéjét még egészen vígan töltötte, családjának belső fájdalmáról nem panaszkodott. Vasárnap reggel öt órakor, mikor fölkel, érezte, hogy hurutja ismét felújult. Egy óra múlva azután ebből a betegségből eredő belső vérzés következtében hirtelen elhunyt. Halálát családján kívül előbbeli rokonság gyászolja. Temetése holnap délután 3 órakor lesz a kerepesi-uti temető halottházában.

— **Föl nem vett nyeresémek.** Sokan el sem hinnék, hogy vannak szerencsés nyerek, akik egyáltalában nem tudnak a szerencsésükről. Hogy vannak sorsjegyek, amelyeket éppen csak hogy megvásároltak, különböző pedig nyomtalanul eltűnnek és elporladoznak valami bő zsebben vagy félreeső fiókban. A tulajdonosuk, aki gazdag volt, talán tönkremegy és sejtjelme sincs arról, hogy van egy kisebb vagy nagyobb összege, amely kiránthatná sanyaru helyzetéből; mihely megvette az esetleg ráerőszkalt sorsjegyet, már meg is feledkezett róla más komolyabb dolgai között. Azért jut mindez az eszünkbe, mert egy német lapban olvassuk, hogy a düsseldorfi kiállítási sorsjáték nyeresémei közül harmincezer márkáért a nyerek nem jelentkeztek. A múlt hónapnak a 20-ik napján járt le a nyeresémek főlvetélenek a terminusa és sokan vannak, akik nem jelentkeztek a pénzükről.

— **Fáklyásmenet Zichy Jenőnek.** Az egyetemi ifjúság abból az alkalomból, hogy gróf *Zichy* Jenő országgyűlési képviselő a katonai javaslatok ellen állást foglalva, kilépett a szabadelvű pártból, tegnap, vasárnap délután fáklyásmenetet rendezett a tiszteletere. Az ifjúság az Egyetem-téren gyülekezett délután öt órakor s hat óra tájban indult meg a mintegy 500 fáklyából álló menet az Egyetem-utóan. Kossuth Lajos-utóan, Kerepesi-utón és Erzsébet-körúton a függetlenségi pártkör helyisége elé, ahol gróf *Zichy* Jenő várta a menetet. A fáklyásokhoz nagy közönség csatlakozott, úgy hogy a Kerepesi-utón a közlekedés teljesen megakadt. Gróf *Zichy* Jenőt, aki a függetlenségi pártkör alakában állott *Barabás* Bélával, az ifjúság nevében *Hoffmann* Ottó üdvözölte. A gróf az ifjúság szavaira a következőkben felelt:

Nem a maga, hanem azok nevében, akik Magyarország önállóságáért küzdenek, köszöni meg a fényes ünnepést, amelyben neki csak mint az ez után vágyók és küzdők egyikének van része. A fáklyák fényében az ebredés ünnepét látja. Ez az első lépés ama küzdelemben mely a célért indult meg és ennek a küzdelemnek meg kell hoznia a győzelmet, mert annak részén van az igazság. Az egész ország a miénk, azt nem veheti el jogosan senki. Mert most csak az követjük, hogy: jogainkat elismerjük. Munkásságunknak azonban csak egy lesz sikere, ha önköre támaszkodhatunk. Ha az első jelző volt az ebredés, legyen a második a kitartás. E kétnek jegyében kell kivinnunk az országnak jogait, amelyek most veszedelemben forognak. De a harchoz, amelyet folytatunk, legjobb örökre van szükségünk. Használjuk fel ezt az időt s törekvésainknek nyomán siker fakad. Majd leikés szavakban üdvözli az ifjúságot, a haza reményét, amely az elmúlt nagy idők tradícióival megtermékenyítette lelket s szívét, s azokat az eszméket, amelyeket dicső elődök vére hullott, nem engedni elpusztítani. *Zichy* végül megköszönte az ifjúságnak az impozáns szép tüntetést, amelyből ő gróf ment és kitartás.

Ezután *Barabás* Béla intézett az egybegyűlt soka-

sághoz pár szót, majd *Uyhelyi* Sándor joghallgató üdvözölte meg a függetlenségi képviselőket. A fáklyásmenet különben egészen rendben folyt le, csak a végén történtek jelentéktelen rendezavarások, amelyekről a rendőrség a következő jelentést adta ki:

A gróf *Zichy* Jenő tiszteletere rendezett fáklyásmenét végezte után a menetben részvétel tönkremegy töredéke zavarta meg az általános elosztás rendjét. Néhány száz főből álló csoport ugyanis a Kerepesi-utón betélt vonulat láthatólag azzal a szándékkal, hogy a Belvárosban folytassák a tüntetést. Mintegy ötven égrő fáklyát vittek magukkal s zajongva, abougoiva és élénkezen tartották a Kossuth Lajos-utca felé. A rendőrség intézkedésére azonban az égrő fáklyákat eloltatták, a tömeg pedig azután lassan szétszórult. Itt-ott a szószólóknál karhatatam kellett igénybe venni. Ez alkalommal a rendőrség két egyetemi hallgatót két iparost és két kereskedelmi alkalmazottat állított elő a IV. kerületi kapitánysághoz a hatóságí rendelőresekkel szemben tanúsított ellenszégültségük miatt. Igazolást után valamennyi elbocsátott.

— **Gróf Károlyi Györgyné temetése.** A magyar mágnásvilág és a közélet örüsi részvétele mellett temették el vasárnap délután gróf *Károlyi* Györgyné, az egyetem-utcai *Károlyi* gróf palotából. Valamivel két óra után megkezdődött a fogatok érkezése. Az érkezőket az emeleten a *Károlyi* grófok fogadták és vezeték a számukra lementartott helyre. A gyászoló család tagjai és a közeli rokrok a szertartás kezdetéig a ravatalos-terem jobb- és baloldalán levő termekben gyűltek egybe, míg a többi előkelőségek a nagytérben foglaltak helyet.

A család tagjai kívül ott voltak: *Szék* Kálmán miniszterelnök, báró *Ferenczy* Géza, *Wlassics* Gyula és *Darányi* Ignác miniszterek, gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke, gróf *Apponyi* Lajos magyarországi udvarnagya, *Wekerle* Sándor, a közigazgatásügyi bíróság elnöke, báró *Kemény* Kálmán, a főrendiház alelnöke, herceg *Lobkowitz* Rezső hadtestparancsnok, *Perczel* Dezso, gróf *Andrássy* Tivadar, gróf *Andrássy* Gyula, gróf *Bathányi* Lajos és neje, gróf *Bathányi* Elemér és még sokan a mágnásvilág tagjai közül. Az országgyűlési képviselők közül jelen voltak: dr. *Falk* Miksa nejei, gróf *Zichy* Jenő, *Szederekényi* Sándor, *Ujvay* Gábor, *Hock* János, *Hegegyi* Károly, *Molnár* Akos, *Rakoszy* István. Amíg a gyászolók gyűlekeztek, bent a nagyszobán koporsója mellett melyet a korszok és triss virágok egész özöne borított, apákák imádkoztak. Három óra megérkezett a papság, mire mindenki kivonult a ravatalos-teremből és pusztán a család tagjai maradtak odabent. A gyászszertartást Kirner Károly bejárósi plébános végezte nagy és fényes segítséggel. Szertartás után a család még rövidesen imádkozott és az Entreprisze-intézet emberei hozták a koporsót. A koporsót ezután beemagolták és az Entreprisze torgonyján kiszállították a keleti pályaházba, ahonnan este 7 órakor a személyvonattal elindult a holttest Nagy-Károlyi felé. Kaplonyban a temetés kezdett délelőtt meg végbe, mely után a nagyszobán az ott lévő családi sírbanban helyezték örök nyugalomra.

— **Lecke a milliomosoknak.** Furesa módot eszelt ki a new-yorki rendőrség arra hogy a milliomosokat nagyobb elővigyázatosságra szoktassa. Londonból táviratozza tudósítók, hogy a new-yorki rendőrségnek sokszor meggyűlt a baba amiatt hogy a milliomosok nagyon elutaztak New-Yorkból s fényesen berendezett palotáikat őrizetlenül hagyták. Használta volt minden figyelmeztetés. Most a new-yorki rendőrség negyvenhat ilyen gondozatlanul s őrizetlenül maradt palotába betört éjnek idején és minden értékes holmit összeomagolt. A betörés magasabb rendőrtiszviselők felügyelete alatt történt, akik jézekbe lozlatták az elszállított értéktárgyakat, mert amely palotában házognok sem volt, onnan a rendőrségre szállították az összeomagolt drágaságokat. A kitűnően sikerült tömeges betörés után, mely ma éjszaka történt, a rendőrség visszajuttatta az értéktárgyakat s egyben ismét óva intette a newyorki milliomosokat, hogy őriztessék palotáikat.

— **Főiskolászonyok ebédeje.** A magyar háztartási iskolaevesület főziskolájában ma tartották meg az évente szokásos vizsgálati próbaebédét. Az egyesület elnöke: *Dániel* Ernőné báróné és alelnöke dr. *Herich* Károlyné erre az alkalomra nagy és díszes társaságot látott vendégül, melynek sorában ott volt: *Molnár* Viktor kultuszminiszteri tanácsos, *Martonffy* Márton miniszteri osztálytanácsos, *Hercegy* Ferenc, a Petőfi-társaság alelnöke *Eszlary* Sándor kerületi előjáró, *Szecska* István igazgató, az iróvilág több tagja és számos fővárosi bizottsági tag. A pompás ebédet melyet a főziskolászonyok készítettek és szolgáltak föl, csupa remekbe készült fogások kerültek asztalra. A felköszöntök sorát *Martonffy* Márton osztálytanácsos kezdte meg, aki *Dániel* Ernőné bárónét ünnepelte. Dr. *Messinger* Simon Herich Károlynét, *Wollák* Soma a közköztartásügyi kormány képviselőjét *Molnár* Viktor miniszteri tanácsost, *Kallay* Gyula a fővárost és *Eszlary* Sándor előjárót dr. *Agh* intézeti orvos a sajtót, *Rothauer* Miksa a főziskolai tanárnót: Konoznet és *Balázs*né dr. *Kovács* Dénes pedig a főziskolászonyokat köszöntötte fel.

— **Kirabótló oláh takarékpénztár.** *Temesvárról* telegráfjával: Ma éjjel ismeretlen tettesek a temesvári-erzsébetvárosi *Corona* Roman Takarékpénztár pénzszerkevényét kirabolták. A pénzszerkevényben benne volt a román temetkezési egyet vagyonja is letében. azt is elvitték a betörők. A tetteseket nyomozzák.

— **Az aradi lunatikus.** Kabai Péter azért taloslegény Aradon. Pár hónappal ezelőt azonban letette a gyalut, mert beteg lett. Agynak esett s míg beteg feküdt, róla is, meg a feleségéről is az anyósa gondoskodott. Ez az állapot szörnyen kényelmesnek bizonyult. Különösen akkor, amikor már nem volt beteg, hanem lábadozott s ide-oda járkálva a szobában remek csirkésülteken, tyuklevesen lábadozott. Föltette tehát magában, hogy addig húzza a betegséget, amíg csak lehet. Az anyós azonban már meg-sokallotta a támogatást s követelte, hogy álljon munkába a veje. Kabainak ki kellett eszelnie valamit, hogy újra kijárjon számára a tyukleves. Elhatározta tehát, hogy holdkóros lesz. Éjszakánként fölkel az ágyból, körüljárta a konyhát meg a szobát s végre leült egy székre. Nekimeresztette a szemét a falnak, énekel, imádkozott s ezzel csak-ugyan elérte azt, hogy a család új érdeklődéssel viseltetett iránta. Körülállottak s áhítatosan lesték minden szavát, amin magában jól mulatott Kabai Péter. Míután azonban mártuslagosan hosszúra nyúlt ez az újabb nyavalyája, fölkerék a hozzátartozói Kis Esztert, hogy gyógyítsa meg. Kis Eszter a polgári foglalkozására nézve: mosóné, máskülönben azonban javasszony, aki mindentféle nyavalyák gyógyítását érti. Készített is holmi kenőcsöket, amik fölmenték a Kabai Péter brét s holmi italokat is, amik belülről támadták meg Kabai Pétert. Kezddt kellemetlenné válni a holdkórosság. Végre is mindenféle lörtyöt meginni nem kívánatos. Egyszer aztán a beteg és a gyógyimód között csunya összeütközés támadt. Amikor Kabai elindult éjjeli útjára, Kis Eszter valami egészen különleges, újonnan megszerkesztett italt akart a szájába önteni. A holdkóros előtt azonban annyira gyanus volt a lőre, hogy összeszorította a fogait és semmiképpen se volt hajlandó csak egy csöppet is lenyelni belőle. Kis Eszter erre kijelentette, hogy ez az ember nem holdkóros, hanem szimuláns. De kapott is erre egy hatalmas pofot, sőt egyebet is. Verést. — Most pörben állnak. Kabai Péter azonban kiesett a jómódból. Szegénynek most már újra dolgoznia kell, pedig szépen belekóstolt a betegeskedésbe.

— **Hajótörés.** *Rimki* (Dánia) jelenti egy távirat, hogy az *Avona* bergeni gőzös tegnap Torskinde mellett hajótörést szenvedett. Minden mentőkísérelt hiába volt. A huszonegyfőnyi legénység vízbe fullt. Eddig hét holttestet vetett partra a tenger. A hajó New-Orleansból jött olajpogácsa-rakománnyal és Arku lelt tartott. A legénység pusztulásának oka az volt, hogy a legénység a maga csónakján akart menekülni, mielőtt mentőcsónakot küldtek segítségére.

— **A Danáról.** Az enyhe időjárás következtében a Duna jege megrongálódott, s majdnem az egész vonalon zajnának indult. A fővárosnál csak a partok mentén áll 10–12 méternyi szélességű, a közepén zajlik egész Bajár. A víz különben erős áradásnak indult s mai magassága 172 centiméter 38 centiméternyi áradás mellett. A mellékfolyók jég- és vízviszonyaiban lényeges változás nem történt.

— **A hollandi vasúti sztrájk.** *Amszterdamból* jelentik: A munkás-egyesületek vezetőinek a vasúti igazgatók válaszául való tanácskozása után a vasúti alkalmazottak nagygyűlése bejelentette nyilvánította a sztrájkot. A vasutasok tegnap reggel 6 órakor ura munkába álltak. Reggel 9 óra óta egy a belöldi, mint a külföldi forgalomban ismét rendszeren indulnak el a vonatok, némi késéssel. Az érkező vonatoknak nagy késésük van, remélik azonban, hogy holnap ismét egészen rendszeren fognak közlekedni. A német-alföldi vasúttársaságnak *Amszterdamból* érkezett távirata szerint a forgalmi zavarok az összes vonalokon megszűntek. Az állomások ismét felvehetnek utasokat, máhát és teherát. A gázmunkások és pékek egyesületei elhatározták, hogy nem szünteték be a munkát és a vasúti alkalmazottaknak szerencsét kívánnak sikerükhöz. Most még a szállítók személyzete sztrájkol, amely azért hagyta abba a munkát, mert egy kocsi elbocsátottak. Csak kevés kecsi közlekedik, amelyeket a tulajdonosok hajtanak. Néhány kocsi, amelyet nem sztrájkoló kocsiok hajtottak, a sztrájkolók fel-tartóztattak. Összeültetésre került a dolog a rendőrséggel, amely több embert letartóztatott.

— **Házasság.** Báró *Széplaki Horvath* Gábor honvédszázadosnagyszobánban vette oltárnok *Szék* királyi Gyula nagybirtokos leányát, Margitot.

— **Dinamitrobbanás.** *Sztrass* trencsénmegyei községben, amin *Zsolnár* jelentik. *Szibilla* István 26 éves kőfejtő, aki már 10 éve dolgozik a sztrassói kőbányákban, január 30-án este néhány dinamit-töltényt kért kőcsész *Kollár* Máté közüsi kőbányafelügyelőtől. Minthogy a töltények meg voltak tagyva, otthon a tűzhely mellé rakta őket. Éjjel a dinamit a tűzhelyből kipattant szikráról meggyuladt és szétrobbant. *Szibilla* házféltője és a szomszédház üsszedült, egy másik házról pedig lehámlott a vakolat. *Szibilla* István halálosan megsebesült, felesége pedig szintén megsérült és elvesztette hallását. *Szibilla* másfél éves gyermekét majdnem egészen sérletlenül húzták ki a törmelék között.

— **A közjegyzők gyűlése.** A kir. közjegyzők országos egylete ma délután tartotta 17. évi közgyűlését, délelőtt pedig a budapesti kir. közjegyzői kamara közgyűlése folyt le, mindkettőt a budapesti törvényszék polgári tanástermében.

A budapesti kir. közjegyzői kamara közgyűlésén Rupp Zsigmond elnököt, akinek rövid üdvözlő beszéde után Charman Oszkár titkár terjesztette elő a kamara múltévi működéséről szóló jelentését, amely felfeleli a közjegyzői intézményt érdeklő fontosabb jelenségeket is. Kiemeli a jelentős igazságügy-minisztériumhoz intézett fontosabb felterjesztéseket, amelyek egyike a kötelező doktorátus és az államvizsga eltörlése és a decentralizálás ellen foglalt állást, egy másik felterjesztés a perendtartási javaslat 320. §-a ellen irányul, amely az ellenbizonyítást közjegyzői okirattal szemben is korlátlanul megengedné. A felmentvények megadása után a kamara a jelentést helyeslőleg tudomású vette. Dr. Roth Zsigmond kétrendbeli indítványt további intézkedés végett kiadta a kamarának. Ez indítványok egyike volt az, hogy a kir. járásbírók által beszédet közjegyzői bírságok a közjegyzői kamarák rendelkezésére bocsátassanak, a másik pedig célozza, hogy a kamara az örökösödési eljárás dolgában észlelt mindazon sérelmek és hiányokat tanulmányozza, és e részen az igazságügyi kormányhoz felterjesztést intézen, amelyek törvényhozási működés nélkül is rendeltetést utján orvosolhatók. A választásokra került most a sor. Rupp Zsigmond kérte kártsáit, hogy az elnöki állásba most mást tisztelegjen meg, de a közgyűlés nagy többséggel újra őt választotta meg a kamara elnökéül. Kamarai rendes tagok lettek: dr. Charman Oszkár, dr. Weinmann Fülöp, Jakab Géza és Zimányi Alajos; pótagokul megválasztottak: Görgey István és Kiss Aladár. Rupp Zsigmond utabbi megválasztásában általános bizalmat és működése iránti megelégedettséget látván, úgy a maga, mint a megválasztott kamarai tagok nevében köszönetet mondott, aztán az ülést berekesztette.

A közjegyzők országos együletének közgyűlésén Zimányi Lajos elnököt Zimányi nagyszabású elnöki megnyitójában a kir. közjegyzői kar mai helyzetével foglalkozva, esetetete a karra nézve hátrányos s immár elavult közjegyzői díszabályt s ennek megváltoztatását sürgette. Dr. Coiley Géza pénztáros terjesztette elő az egylet pénztári jelentését. E szerint az egyletnek jelenleg 57.793 korona a vagyona az összegből azonban 50.000 korona áttalaltott a közjegyzői nyugdíjintézet alapja javára. Jakab Géza üpesti közjegyző számolt be ezután a közjegyzők nyugdíjintézetének megalakításáról. Az egylet múltévi közgyűlése mondotta ki a nyugdíjgyűlési megalakítását s erre a célra vagyónából 50.000 koronát átengedett alapnak. A nyugdíjintézet január elsején már megkezdte működését; vagyona 70—71.000 koronára rug. Végül Jakab Géza két indítványt terjesztett elő. Az egyik az volt, hogy az egylet alapszabályai a nyugdíjintézet alapszabályainak megfelelőleg módosíttassanak. A másik pedig, hogy a járásbírók által beszédet s az állam-pénztárba beszoállított közjegyzői bírságok tekintetében, amelyek a királyi közjegyzői kamarákat illetik meg, az ország összes kamarái felszólíttassanak arra, hogy e bírságokat fizetessék vissza az állam-pénztárból s adják oda a nyugdíjintézetnek. Mindkét indítványt a közgyűlés elfogadta. Este fél 9 órakor a budapesti és vidéki közjegyzők társasvárosára gyűltek össze a Vadászkiirt-szálló különtermében.

— **Betörő-világ.** Az ideai télen rendkívüli sok betörés és lakásfosztás történik e fővárosban. Ennek okát a főkapitány abban találja, hogy a háztulajdonosok gyéren világítják a házaikat és a csavargók észrevétlenül osonhatnak be a lakásokba. Most a főkapitány egy hirdetésben szólítja fel a háztulajdonosokat, hogy háznakat, nevezetesen a kapualját, az udvart, a lépcsőházat, folyósókat és létrésső helyeket a már érvényben levő rendelet értelmében világítsák ki.

Ma ismét több lakásfosztást jelentettek be a főkapitányságon. Így Krausz Lajosné Bajza-utca 27. számú lakásából 400 koronát érő ruhát, Pollák Gyula fizetőpincér lakásából 180 koronát érő ruhát és ékszert és Piek Géza kereskedő váci-körtüri lakásából 500 koronát érő ékszert loptak el. — Jung Tivadar államvasuti főmérnök Jósika-utca 28. számú lakását tolvajkulesal felnyitották és abból 300 koronát érő női és férfiruhát elloptak. — Tolvajkulesosok jártak Cseh Kálmán építész Teréz-kört 33. számú lakásán is, ahonnan 360 korona készpénz és 178 koronáról szóló könyvet loptak el. — Szombatról vasárnap virradóra betörők jártak az automata-gyár és közlőszög részvénytársaságnak a Royal-szállóban lévő helyiségében. A passage földi pincenyíláson behatoltak a pincébe, ahonnan lépos vezet az irodahelyiségbe. Az irodában az igazgató Wertheim-záras szekrényét tolvajkulesal felnyitották és abból kivették a többi szekrény kulcsait. Így 3000 korona készpénz, sok csekket és sorcsipet loptak el. A rendőrség nyomozza a betörőket.

— **Megzavart lakodalom.** Ádám Gyula magánhivatalnok tegnap este a Csengeri-utca 6-ik szám alatt tartotta lakodalmát Tóbiás Mózes Ida novii menyével. A lakodalmas vendégek közé egyszer csak betoppant Natkál Ferenc cipészlegény, aki a házban lakik, tökrészegen. Natkál ki akarták tuskolni a lakodalmas társaságból, de a részeg oszmadialegejny diketeset rántott elő és Köhn Arminné magánzónt a tején szurta meg, Schwartz Márkus utazónak pedig a felül hasi-

totta be. A garáza legényt csak hosszas küzdelem és a rendőrség beavatkozása után sikerült ártalmatlanná tenni.

— **A párbaj ellen.** Győről jelentik: A győri városháza nagy gyűléstermében, gróf Laszberg Rudolf főispán elnökletével, vasárnap délelőtt alakult meg a párbajellenes liga Győr város és a környék előkelőségének tömeges részvételével. Képviselve voltak a szomszéd vármegyékbeli Moson-, Komárom- és Veszprémvármegyék is.

A tanácskozást gróf Laszberg nyitotta meg a párbajellenes mozgalmat méltató lendületes rövid beszéddel. Dr. Mihálkovich Tivadar kir. közjegyző, a mozgalom kezdeményezője vette át a szót s az elnök felszólítására ismertette a mozgalom célját. Indítványa a következő:

Mondja ki az értekezlet, hogy a párbajellenes szövetséget Győrött egész Magyarországra kiterjedő natáskörrel megalakítja, az előterjesztendő alapszabályokat és becsületbírósi szabályzatot elterjedt, tisztikarát megválasztja és működését a kormány jóváhagyásának biztos reményében azonnal megkezdi.

E javaslat körül érdekes vita fejlődött ki. Az első felszólaló Szabó István országgyűlési képviselő volt. Helyzetéről és viszonyairól így — úgy mond — a ligába ő úgy an ez idő szerint be nem léphet, de helyesli a szövetséget célját és épp ezért azt ajánlana, hogy a szövetséget ne egyszerre igyekezzenek a párbaj intézményt megszüntetni, hanem igyekezzenek a leggyere megoldás esbetségeit összkenteni és a párbajozást fokozatosan kiküszöbölni. Az értekezlet tuinyomó többsége azonban a radikális megoldás álláspontján volt s dr. Mayer Lajos felszólalása után az értekezlet a párbajellenes liga megalakítását az előadó indítványa értelmében nagy lelkességgel kimondotta, alapszabályait általánoságban, majd néhány felszólalás után részleteiben is változtatlanul elfogadta. Aztán megalakították a liga tisztikarát is. Előnkébe tüntető lelkességgel egyhanguag gróf Laszberg Rudolft választották meg. A 24 tagú igazgatóvá-aszámnyba a szövetséget általános jellegű képest beválasztották még az elnök-ségbe Gágyecz Déneset, Komáromvármegye alispánját. Mészáros Károlyt, Pápa város polgármesterét. Sánt Józsefet és Vasarhelyi Domokost, Komárom város tiszti ügyvezető is. A becsületbírósi szabályzat életbeletetésé után rákerült a sor a becsületbírósi megalakítására is s a párbajellenes liga haladéktalanul megkezdte működését.

— **Hadihajók összehűzése.** Korfából távirtozzák: A korinai csatorna közelében a Pioneer angol cirkálóhajó összehűközött egy torpedónaszáddal. Több ember életét vesztette. Eddig két holttestet találtak meg. Eltűnt tizenhárom ember. A hajóösszehűközés éjjeli gyakorlatok alkalmával történt, amelyekben a Pioneer és Tyne angol hadihajók és tizenkét torpedónaszáddal vett részt. Gyakorlatkőzben az Orvel torpedónaszáddal úgy összehűközött a Pioneerrel, hogy ez egészen elhasította előrészt, amely a mély vízben elsüllyedt.

— **Halálozás.** Dr. Hoffmann József kultuszminiszteri osztálytanácsos nejt ma délután temették nagy részvét mellett. Ott voltak Zselenszky Mihály államtitkár vezetésével a kultuszminisztérium összes tanácsosai és tisztviselőikara, a Tudomány-Egyetem tanári kara Kály tanár vezetésével és még számosan. A beszentelt kőhány apát végezte Tóthfaisny plébános segédletével.

Lóty Mór földbírtokos pestmegyei bizottsági tag, a budapesti izraelita nikközsg választmányi tagja, január hó 31-én délelőtt, életének 73-ik évében elhunyt. Temetése délután 3 órakor volt az Erzsébet-kört 28-ik számú házból. Az izraelita hitközség elöljárósága, számos játékonnyegyesület zászlók alatt, a zsidófi-árvaház növendékei kíséretet az érdemdes életű poigart utolsó útján. Temetés a Korepesi-utí temetőben helyezték örök nyugalomra.

Stokes György matematikus és fizikus — mint Londonból jelentik — meghalt.

Pasából jelentik, hogy Giovanni Costa olasz festő ott meghalt. Az elhunyt nagyhírű művész volt, s azon a réven is nevezetessé lett, hogy Garibaldival meghitt bajtársi viszony úzte egybe.

— **Öngyilkos vasuti állomásfelügyelő.** Fimeből jelenti tudósítónk: Drenovics György állomásfelügyelő Cameral-Moraviczán szombat reggel a robogó vonat elő fektült az állomás közelében és a vonat kerekét alatt szörnnyetbalt. Az állomásfőnök a pécsi főnökséghez táviratozott, hogy értesítsék az életunt édesanyját.

— **Hírindulás Székelyföldre.** A Székely-egyesület és Székely-társaságok marosvásárhelyi irodaja az összes hazai lelsőbb tanítványok igazgatószabály és tanulmányosságát a Székelyföld látogatására hívja fel s két utatvert közli felhívása mellett. Az első Marosvásárhely. Szovata (fűrdő), Parajd (sóbánya), Korond (fűrdő), Székelyudvarhely, Homoród (fűrdő, barlang), Csikszereda (fűrdő), Tunsád (fűrdő), Márnás (fűrdő, szónavgyár), Sepsiszentgyörgy (fűrdő szöveggyár), Előpatak (fűrdő), Brassó város érnítésével 10 napig tart és 50 koronába kerül. A második Marosvásárhely, Szászregén Ópölcse (fűrdő), Borszék (fűrdő), Gyergyótölgyes (hatalárallomás) Gyergyódtótró, Gyergyószentmiklós, Vasláb, (marosjeje) Csikszereda (fűrdő), Tunsád (fűrdő) Sepsiszentgyörgy (fűrdő, szöveggyár), Előpatak (fűrdő) és Brassó város érnítésével szintén 10 napra tervezetett 52 korona költségű. A kirándulás tanulságos volta és biztonysága mellett szól az iroda azon ígéréte, hogy a szövetségekben levő Székelytársaságok által a ki-

rándnlók fogadását, ellátását, és kalauzolását biztosítja. Szóval velük lesz kezdettől végig mindenütt és vezet, magyarul lépten-nyomon. A felhíváshoz fűzött tájékoztatóban élelken tükrözödik vissza a székely társadalom érdeklődése, községe, mi az utamást föltöte kellemessé is teszi. A hazai tanítványok vezető-ségei bizonyára örömmel ragadják meg ezt a kedvező alkalmat s az útjúságot a székely béreok közé vezetik.

FŐVÁROS

(*) **Budapest vesztőgőri alatt.** A közvágóhid környékén felépült száj- és kövömfájás eloltására a legnagyobb erőlylrel dolgoznak a vásártéren, a vágóhidon és az istállókban. Az összes istállók immár fertőtlenítve vannak és most folyik a vasuti lerakodó fertőtlenítése. Mindaddig, amíg a lerakodó-állomás teljes fertőtlenítését be nem fejezik, egyetlen állatot sem szállítanak ki a koskiból. A fertőtlenítés eddig 4000 koronát emésztett tel. Ma délelőtt Wüest Jenő m. kir. állatorvos, Pressner közvágóhidú igazgató, Sáborszky vásárpénztári igazgató és néhány tisztviselőből alakult értekezleten megállapították az összes részleteket, amelyek szerint a vásári forgalmat a kormány által kiadott engedély korlátain belül, amennyire lehet, fentarthatassák a járvány tartama alatt is. Megállapították, hogy Magyarországon mely városba lehet levágásra marhát szállítani. A főváros környékén levő községekbe, ugymint: Újpest, Erzsébetfalva, Kispeszt, Rákospalota, Budaok, Pomáz, lábon is lehetséges lesz a marhát elhajítani. Természetes, hogy mindez csak a kormány engedélyével történhetik. A vásártérről, illetőleg az istállókból a vágóhidra szállított 1800 marha közül eddig 600-at levágtak, a többinek levágását egy-két nap alatt befejezik. A szaktörök remélik, hogy az új rendszabályok ily szigorú vőregbtajás mellett a bajt teljesen el fogják fojtani s a zárlat két-hétnél tovább nem fog tartani. A marhavásártéri forgalom elrendelt korlátozásával kapcsolatban illetékes helyen azt jelentik, hogy a száj- és kövömfájás esete a vásár területén nem fordult elő, hanem csupán a közvágóhidú istállóban és ezt megelőzőleg a IX-ik kerületben levő egyik magánutaljódonos istállójában. Ez vonta maga után a vásári forgalom korlátozását. A vásár területe ma is teljesen mentes minden fertőzéstől. Eppen ennek a következménye az, hogy vásárokat továbbra is tartanak a fővárosban és csakis a vásárról való elszállítás esik korlátozás alá. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter közbelépésére, az osztrák tartományokba — közvetetlen levágás végett — ezidőszertt is lehet állatokat kiszállítani. Eszerint ha a vásárra elegendő számban szállítanak vagyómarhát, az időleges járvány súlyosabb következményét a fővárosi fogyasztás egyáltalában nem fogja megérezni, az Ausztriába való elszállítás pedig csak kisebb mértékben. A gazdasági tenyésző-állatvásár azonban, a további intézkedésig, szünetel, ami természetes dolog, mert a tenyésző állatokat sem zár alatt nem lehet tartani, sem pedig levágtatni. A vidéki fogyasztás céljára való elszállítás szintén lehetséges a budapesti vásárról, az alatt a föltétel alatt, hogy az állatokat — levágás végett — az illető hely közvágóhidjára szállítsák.

(*) **Jelöléssek.** A székesfőváros 45-ös választmánya vasárnap délelőtt Mészáros János elnökletével tartott ülésében a következő jelöléseket tette: A közlekedésügyi bizottságban megüresedett helyre: Gyulányi Adolft; a közoktatásügyi bizottságba: dr. Morzányi Károlyt; a budai szünügyi bizottságba: Benedek Sándort; a közgazdasági és közlelmezési bizottságba: Szirmay Oszkárt; a köztötekonysági bizottságba: Gebhardt Józsefet; a központi választmányba: dr. Reisz Mór és dr. Botasenharát Jánost. Végül a IX. kerületi városbírói állásra Gray Józselet kandidátá a választmány.

(*) **Az inség.** Hogy a székesfőváros lakossága körében milyen nagy mértékben jelentkezik az inség, a legelénkebben a kerületi előjárónak a tanácshoz intézett jelentései bizonyítják, amelyekben sürősen kérnek nagyobb és újabb összegeket a szegényügyi kisdásokra. Legújabbban a VII. kerületi előjáróság tett ilyen előterjesztést. Elmondja, hogy a VII. kerület szegényügyi dotációjá nem áll arányban a kisebb számú lakossággal bíró kerületekével és — különösen a mostani rossz gazdasági viszonyok közepette — nem bírja az ebbeli kiadásait a rendes költségvetés keretében fedezni. Legutóbb 4000 korona segélyt kért a VII. kerületi előjáróság a népkonyha céljaira, de időközben annyira fölzsáporodott a népkonyhat látogató szegény emberek száma, hogy ez az összeg semmitsebb sem elegendős s ezért kéri, hogy a tanács legalább is 7000 korona pótlólagos hitelt engedélyezzen. A tanács erre vonatkozólag s a többi kerületből érkező kérelmeket illetőleg is, akként fog intézkedni, hogy az inség enyhítésére közgyűlésileg megszavazott 200.000 koronából fog nagyobb összegeket utalványozni.

SZÍNHÁZ, ZENE

** Operaház. A búvós vadász vasárnap este részben új szereposztással került színre, miután a publikum közönyössége szinte kidobta a műsorból. Az új szereposztás híre azonban már tegnap reggel ki-függeszthették a fekete táblát, amely fennen hirdette, hogy minden jegy elkelt. Agáta szerepét *W. Krammer* Teréz énekelte, akinek buzgósgát — úgy látszik — nem lehet olyan feladattal megbízni, amelyre ne vállalkoznék. Attól is tartunk, hogy tulságos gyakori megjelenése még veszélyeztetni találja érdekességét, — hogy organumára káros hatással van, azt máris tapasztaljuk. Fáradtan és bensőség nélkül énekelte Agáta szerepét, amely különben se felel meg egyéniségének. — Annáskát *Szyer* Ilonka énekelte, akinek bájos egyénisége mindannyiszor lefegyverez, valahányszor stilbeli hibáért meg-róni kellene. Ezúttal is így jártunk. Maxot *Kertész* Ödön énekelte, aki minap érkezett vissza Nerviből, ahol indispozíciójára gyógyulást keresett. A rokonszenves fiatal tenoristát szívesen látta viszont a közönség és örömmel tapasztalta, hogy az énekes állapota lényegesen jobbra fordult. Noha az üdülő betegek óvatosságát gyakorolta, tenorja szépen csengett és frissen hatott. — Az előadás lényepontja *Ney* Dávid remek Gáspárja és a kórusok kitünő produkciója volt.

** Hangverseny. Hubermann Broniszláv ma este a Royal-teremben önálló hangversenyt rendezett. Azok között, akik ezidőszent a hegedűn dalolnak, a legelső sorban áll a fiatal lengyel virtuóz, akinek művésze és népszerűsége szemlélatomást növekszik. *Hubermann* igazi művész, nemcsak virtuóza hangszere technikájának és eszmények felé törekvő egyéniség — ha még erjedésben is van — máris mutatja a leendő szinbor zomancát. Bizonyos benső elmélyedés, megállapodott világlátás vagy igazi lelkiismeret hatása hiányzik még az egyéniségéből — és ez az oka annak, hogy a Kreutzer-szonátában csak a technikáját és tónusának érzelmi szépségét élveztük elsősorban. Zavarlatlan gyönyörűséggel éneztük *Csajkouszky: Souvenirjét*, amelynek heves szenvedélyessége és ragyogó ábrándosága kitünően érvényesült az ifjú mester játékában. A közönség viharos lelkesedéssel ünnepelte *Hubermann*-t, aki a jövő héten második önálló hangversenyt rendez. *Klasen* Vilmos aki a hangversenyen mint zongoristátékos veit részt, nem közönséges technikai készült-ségű virtuóz, akinek — úgy látszik — komoly ambíciói is vannak.

** A Vígsház bemutatója. A Vígsházban csütörtökön kerül bemutatásra *Fényes* Samunak, a *Kuruc Fejé* Dávid szerzőjének *Bacsányi* című új színműve. Az érdekes udonságnak következő a szereposztása:

Bacsányi — Fényesi, György — Kazaliczky. Kalászy — Balassa, Osvayné — Hunyadi, Krisztina

REGÉNY

AZ ÚJ MAGDOLNA

— REGÉNY —

Irtá: WILKIE COLLINS

(2)

— A nyomorult gyertya alig ad valami világot — szolt türelmetlenül. — Mindjárt ki-alszik. Nem tehetnék a szobát kissé kedélyesebbé? Jöjjen hát elő abból a sarokból. Szóljon csak kérem, hogy hozzanak fát és gyertyát.

Mercy a sarokban maradt és ráta a fejét. — Gyertya és fa nagyon ritka dolog itt — válaszolt. — Legyünk türelmesebb, ha a sötétben maradunk is. — Mondj csak, kérem, — folytatta kissé emeltebb hangon — hogyan merészelt ön háború idején átmenni a határon?

E kérdésre válaszolva Grace kissé leeresztette hangját. Lényének az imént még észlelt vidámsága hirtelen eltűnt.

— Nagyon fontos okaim voltak, — szolt — hogy visszatérjek Angliába.

— Egyedül, minden védelem nélkül? — kérde a másik.

Grace lehorgaszotta fejét.

— Egyetlen oltalmazómat, atyámat, Rómában az angol temetőben hegytam — válaszolt az elérzékenyülés egyszerű hangján. — Anyám több évvel ezelőtt Canadában meghalt.

Az ápolónő árnyékszerű alakja hirtelen megváltoztatta helyzetét a lánán. Miss Roseberry utolsó szavaira fölkel.

— Imeri ön Canadát?

— Nagyon jól, volt a rövid válasz, mely rövidsége dacára csak némi habozás után adatott meg.

— Volt ön vala Port Logan közelében?

— Valamikor Port Loganról néhány mért-földnyire éltem.

— Haraszthy, Jolán — Varsányi Irén, Sárossy — Tapolczai, Kelemen — Góth, Sahi — Hegedűs, Csathó — Vendrei, Szatymazi — Szerémy. Ör Pál — Tanay, Szolárocsik — Bárdi, Orszay — Dayka, Szentmarjay — Fekete, Mosin — Gyöző, Magdus — Bálint Rózi, Hajdu — Orszay, Katona — Kassay.

** Maeterlinck asszony a Vígsházban. Maeterlinck: Le Blanc Georgette asszony, a *Monna Vanna* szerzőjének felesége holnap, kedden este tartja meg egyetlen vendégjátékát a Vígsházban a *Monna Vanna* című szerepében. *Maeterlinck* asszony és társulata holnap reggel érkezik Budapestre. A művésznő fellépése iránt rendkívül nagy az érdeklődés.

** A Magyar Színházban a két ünnepnap estéjén telt ház előtt tolt le a *Leányok és Legények* előadása. A közönség az érdekes darabot nagy figyelemmel halgatta, a mulatságos jelenetek kacagott s teljes volt a drámai részek hatása is. — Az *Aranylakodalmom* fölújítása óta állandóan telt ház előtt került színre, miért is az igazságosság a *jövő vasárnap* (február 8.) délutánjára ismét kitűzte. Ez az előadás kivételesen 2 1/2 órára kezdődik.

** Kopácsy Juliska Amerikában. Perrin impresszárió német operatársulatot szervez az 1904-iki *st.-louis* világtalálkozó idejére. A társulat primadonnája *Kopácsy* Ju iska lesz, aki már alá is írta szerződését.

** Maeterlinck új darabja. Maurice Maeterlinck: a Monna Vanna szerzője, *Yazelle* címmel új mesedramát írt. A darab ötlelvonásos és mindössze négy személyt foglalkoztat.

TUDOMÁNY, IRODALOM

○ **A Magyar Történelmi Társulat** a hó 5-ikén délután 6 órákor a Magyar Tudományos Akadémia heti ülésében felolvasással egybekötött választmányi ülést tart.

○ **Versék.** Figyelemreméltó vers-kötettel lép a nyilvánosság elé *Mezey* Sándor. Ami e verseket kiemeli az általános termelés közül, az olyan érték, mely biztató jövőt jelzi a fiatal költőnek. Vonzó egyszerűség, formákban való készség, technikai választékoság és őszinte érzés jellemzik a költeményeket, amelyek között néhány megnyerően csinos és kedves poéma akad. Műfordítások következnek az eredeti versek után és töltötte becsüli end, hogy a fordítások az eredeti hűség követésére törekedjenek, ami itt-ott szépen sikerül. A kötet hibái tulajdonképpen a kötet hibái, amelyekből a fejlődés során megváltak majd a kötet, akinek ez az első lépése igen szimpatikus és reményre jogosító. A kötet új Nagel Ottó kiadás, ára 2 korona 49 fillér.

EGYESÜLETEK

(**A Nemzeti Kör megalakulása**) A fővárosban íly címmel új politikai kör tartotta tegnap alakuló közgyűlést a Fővárosi Tisztviselők Oithona helyiségében. A közgyűlésre többszázaléki polgár jelent meg, köztük a fővárosnak több szerepi lérfia. Az egyetemi iuság is nagy számmal volt képviselve. A

közgyűlést a szervező-bizottság elnöke, *Kornai* István nyitotta meg, lelkesen lejegelte a Nemzeti Kör célját, mely minden országos párttól függetlenül a Nagy-Magyarország ideáját akarja szolgálni. Az elnöki megnyitót *Lakatos* Miklós, az ősz vörösspikás honvéd mondott lelkes beszédet, melyben kijelentette, hogy addig nem nyugodhatik meg a magyar, míg a magyar király állandó lakóhelye nem Budapest lesz. Üdvözi egyébként a Nemzeti Kör megalakítóit. A szervező-bizottság beszámolója után az alapszabályokat vita nélkül elfogadták. Ezután a tisztkart választották meg. Elnök lett dr. *Flóris* Aron orvos, alelnökök *Tompá* Antal ügyvéd és *Kornai* István. Az alakuló közgyűlést társasvacsora követte.

FARSANG

(**A ferencvárosi polgári kör** vasárnap este tartotta meg ezidei jelmezestélyét, mely várakozáson felül sikerült. A rendezőség díszes táncrenddel lepte meg a hölgyeket. Az első négyest közel 120 pár táncolta.)

(**A Jurista-bál.** Káprázatos fényvel fog lefolyni február 21-én az Operaház összes helyiségeiben a jurista-bál, amelynek tiszta jóvedelme az idén a főváros szegényeinek ven szánva. A bál vednök-ségét tudvalevőleg *Augusta* főhercegnő fogadta el, az ő bevonulása és fogadása, amelynek részleteit gróf *Szapáry* Pál, a bál elnöke a főudvarmesterrel állapít meg, maga is fényes látványosság lesz. A bál a levente-tánc nyitja meg, amelyet 12 kintünően begyakorolt és stíluszerűen öltözött pár lejt. A hölgyek öltözéke különböző színű bársony-pruzslik magyar színzárattal, ingvállal, világoskék selyemszoknya virágos himzéssel, hozzá fekete vagy piros cipő; az uraké: különbözőkék, piros, barna Hunffy-dolmány vagy aulla színzárattal, sárga vagy lakkeszima pengő tarajos sarkantyúval. A lejtők gyöngyös-párta hosszú selyemszalaggal vagy főkötő, a főveg sas-vagy kőcsagtollas. A levente-táncot *Bene* Etelka, *Gál* Gizella, *Földváry* Gizella, *Horváth* Gizella, *Istóczy* Hermina és *Rózi*, *Luna* Józsa és *Juliska*, dr. *Kayser* Károlyné, *Körösmey* Margit, dr. *Schmidt* Attiláné és dr. *Szaitz* Lászlóné urhölgyek; *Zseny* József, dr. *Szaitz* László, *Wadár* Viktor, *Kober* Ede, *Batlay* Geiza és *Imre*, *Hübsch* Kálmán, *Sikorsky* Titusz, *Saára* Géza, dr. *Török* László, *Filipp* Gyula és *Fráter* Béla lejtik. A körmagyart, melynek száznál több pár igerte részvétét, az első négyes idején, a bál kiuját képező palotást pedig pont tízenegy órákor kezdik és féltenekét órákor végzik. A táncrenden is platinó-típusban közik mindazon hölgyek arókéjét, akik azt a bálbizottság irad-jába (IV., Magyar-utca 33.) beküldik. A bizottság kéri a hölgyeket, hogy arókéiket február 6-10-ig bizalommal küldjék el.)

(**Állarcos operabál.** A február 6-ikán az Operaház nyugdíjalapja javára tartandó állarcos operabál úgy fényes kiállításánál, mint szórakoztató műsoránál fogva előreláthatólag mezeze felült fogja mulni az előző években az Operaházban rendezett állarcosbálakat. A bál teremé átalakítandó helyiségnak a szin-

Az ápolónő e kérdésre hirtelen e különös kereső szavakkal felelt:

— Még vannak szomorubb történetek is, mint az öné. Van ezer meg ezer boldogtalan asszony, akik semmit sem szeretnének úgy, mint önnel cserélni.

Grace kérdezte:

— Mi lehet az én sorsomon irigylésre méltó? — Az ön feddhetetlen jelleme és annak a kilátása, hogy egy becsületes házban becsületes otthont fog találni.

— Grace megfordult székén és csodálkozva tekintett a sötét szobasarkokra.

— Mily különösen mondja ön ezt! — szolt. Semmi válasz; a lánán ülő árnyékszerű alak nem mozdult. Grace önkéntelenül fölkel és szé-kével az ápolónő felé közeledett.

— Talán valami regényosság fordult elő az ön életében? — kérde. — Miért vállalta magára azokat a borzasztó kötelességeket, amelyeknek itt megfelelnie kell? Leirhatatlan érdeklődést érek ön iránt. Adja ide a kezét.

Mercy visszahökkent és elutasította a feléje nyújtott kezét.

— Hát nem vagyunk barátok? — kérde Grace csodálkozva.

— Mi sohasem lehetünk barátok.

— Miért nem?

Az ápolónő elhallgatott.

Grace-nak eszébe jutott, mint habozott e nő, amikor megmondta nevét és új következtetést vont belőle.

— Jól hittem tehát, — kérde élesen, — ha önben egy előkelő nő sejtettem?

Mercy keserűen nevetett.

— En és egy előkelő nő! — szolt megvetően. — Az ég szerelmére kérem, beszéljünk más valamiről.

Grace kíváncsisága a végsőig fokozódott. Makacsul nógatta az ápolónőt tovább.

(Folytatása következik.)

— Mikor?

— Már jó ideje annak. — E szavakkal Mercy Mervick visszavonult a sarokba és a beszélgetést más irányba terelte.

— Angolországi rokoni nagyon fognak aggodni ön miatt, — szolt.

Grace felsóhajtott.

— Nincsenek rokoniaink Angolországban. Nem képzelhet ön senkit, aki oly örömtelenül állna e világon, mint én. Elköltöztünk Canadából, amikor atyám egészsége aggasztásai kezdett bennünket és az orvos tanácsára Olaszország éghajlata alatt kerestünk gyógyulást. Atyám halála nemcsak elhagyottá, de szegénynyő is tett.

Grace egy pillanatra elhallgatott és a kölcsönadott hosszú, szürke köpönyeg zsebéből egy bőrtárcát vett elő.

— Jövöm kilátásai, — folytatta — mind e kis tárca tartalmán nyugszanak. Ez az egyetlen kincsem, szerencsémre el tudtam rejteni, amikor mindenemről kifosztottak.

Mercy egészen láthatva a tárcát, amikor Grace a lólvást fokozódó sötétségben magásra tartotta.

— Van pénze benne? — kérde.

— Nincs, csak néhány családi irat és egy ajánló levél atyámtól egy Angolországban élő életes nő számára, akivel házassága révén rokonságba került, de akit én még sohasem láttam. Az a nő társalkodónőjeül és felolvasónőjeül házába akar fogadni. Ha gyorsan vissza nem térek Angliába, más kapja meg ezt az állást.

— Hát nem nézhet más foglalkozás után?

— Nem. Nevelésemet elanyagolták — kissé rándetlen volt életem. Nevelőnői állásra nem érek képességet magamban. Most teljesen az idegen női függ sorsom, aki az atyám kedvéért fogad házába.

Grace a tárcát újra a köpönyegének a zsebébe tette és kis elbeszélését épp oly egyszerűen, mint ahogy kezdte, befejezte.

— Történetem ugy-e szomorú? — kérde azután.

padon levő része erre az estére látványosságszámba menő dekoratív külsőt vesz fel, óriási sátrat alkot, amelynek díszletét *Spannraft* Agost, az Operaház díszletfestője festi.

SPORT

Vívóverseny. A Rákossy Gyula vezetésével álló Magyar Vívókör tegnap kezdte meg házi-versenyét, melyen a kör tagjain kívül Rákossy iskolájának tanítványai is résztvettek. A kezdők, középiskolai tanulók, juniorok és seniorok versenyén 30 pár vett részt, kiknek mérkőzéseit *Hentaller* Lajos, gróf *Belthen* István országgyűlési képviselők s *Rohonczy* Lőrinc elnökök álló zsűri ítélte. A tegnapi napon a seniorok versenyére nyert bejezést, melyből győztesként dr. *Kelte* Sándor es. és kir. kamarás, miniszteri fogalmazó, másodiknak dr. *Kiss* ügyvéd került ki. Ma a kezdők, középiskolai tanulók és juniorok előmérkőzéseinek győztesei küzdenek az első díjért s ugyanakkor osztja ki a bizottság a díjakat, amelyek értékes tiszteletdíjakból és ezüstérmékből állanak.

Nyilttér.

Csak 30 fillér

Magyar, vegyes vagy német csoportban. Prospektus küld az Egyetemes Folyóirat Olvasóknak, Király-utca 112.

Az e rovat alatt közöltnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Pavlovics Lyubomir** a bíróság előtt. *Pavlovics* Lyubomir szerb nemzetiségi képviselő ismeretes ügyében közelebb meg fogják hozni az ítéletet. A nagy-kikindai törvényszék tudvalevően nemzetiség elleni igaztás címen helyezte vád alá *Pavlovicsot*, de később könnyű testi sérelésért fogta pörbe és áttette ügyét a járásbíróhoz. Ebben a dologban a nagy-kikindai járásbíró és h.ó b-ére tette ki a főtárgyalást.

§§ **Érteskezlet az ügyvédi körben.** A képviselőház igazságügyi bizottságának a *polgári perrendtartási javaslat* 95. szakasza körül kifejtődött vitája és annak a kötelező ügyvédi képviselő tárgyaláson hozott határozatai ügyvédi körökben élénk diskusszió tárgyát képezik. Az ügyvédi kar — mint értesülünk — állásponjtját jelölendő értekezlet összehívását határozta el s ezen értekezletet február hó 3-án délelőtt 12 órákor tartják meg az ügyvédi kör helyiségében.

TÁVIRATOK

Drezda, február 2. *György* király tavasszal vagy *Abbazia*ba vagy *Cannes*ba fog utazni. Eddig még nem választották meg a helyet. Az övezgy királyné és *Matild* hercegné el fogják kísérni a királyt.

Windsor, február 2. *Edvárd* király láztünetekkel egybekötött meghülés következtében kénytelen a szobában maradni. Valószínű, hogy azért holnap elutazhatik *Chatsword*ba.

Washington, február 2. *Argentína* és *Chile* követek után azt ajánlották az Egyesült-Államoknak, hogy vegyék meg azokat a hadihajókat, amelyek Európában *Argentína* és *Chile* számára épülnek.

Briszsel, február 2. A külügyminisztériumban tegnap adták át azt az okmányt, melyel Ausztria és Magyarország a cukorkonveniót ratifikálják.

Az osztrák helyzet.

Bécs, február 2. Politikai körökben az ifjucsehek vezérfőnök beszédeiből azt következtetik, hogy az ifjucsh-klub az állami szükséglettevő javaslatoknak s elsősorban a kiegyezésnek parlamenti elintézését nem fogja megakadályozni.

Praha, február 2. Egy kommuniké szerint az ifjucsehek végrehajtó-bizottságának tegnapi ülésén nem fogadták el a cseh klub elnökének, *Pocak*nak lemondását, hanem felkérték őt, hogy továbbra is maradjon meg a klub élén. Elismerték továbbá, hogy jelenleg az összes képviselők és párttagok szolidaritása elengedhetetlen feltétele a cseh politika eredményes vezetésének és érellyesen felkérte a pártszervezet összes tagjait, hogy határozottan szálljanak szembe az ellenséges pártok térékveisével. A végrehajtóbizottság hozzájárult abhoz, hogy a taktikai eszközök megválasztását esetről-esetre a reichsrathi klubra bízzák.

Jaurés beszéde.

Vierson, február 2. *Jaurés* körülbelül 2000 választó előtt beszédet mondott, amelyben azt hangoz-

tatta, hogy *Combes* miniszterelnök legutóbb hangoztatott spiritualista elmélete dacára a szocialista pártnak és az összes republikánusoknak tovább is bizniök kell a kormányban. A *Dreyfus*-ügyről szólva, arra utalt *Jaurés*, hogy az emberek, akik elveikben és az igazságban való hitüket megtartják, nagy dolgokat képesek keresztülvinni. Végül megjegyezte, hogy *Syveton* mandátumának tárgyalásakor olyan teleplezeseket jog tenni, amelyek bizonyos személyekre vonatkozólag érvényre fogják juttatni a teljes igazságot.

Németország és Amerika.

Washington, február 2. (Reuter.) *Hay* külügyminiszter ma bemutatta *Roosevelt* elnöknek *Speck* bárót, az új német követet. A beszélgetés formális jellegű volt. Báró *Speck* be akarta mutatni rendkívüli követi megbízólevelét, mielőtt a nagykövetség vezetését átveszi. A követ és az elnök csak szóbeli nyilatkozatokat váltottak egymással. Báró *Speck* csupán arra szorított, hogy kifejezést adott a német császár barátságos érzelmeinek és meglegedését fejezte ki a feől, hogy mostani minőségében térhet vissza Amerikába. *Roosevelt* elnök üdvözölte a követet és azt a reményét fejezte ki, hogy sikerülni fog a függő kérdéseket megoldásra juttatnia. Más kérdés nem kerelt szóba. Báró *Speck* csak néhány percig időzött az elnöknel és ma délután megátogatja *Bowen* követet.

Renitens katonai növendékek.

Paris, február 2. A hadügyminiszter elhatározta, hogy a politechnikai iskola 60 növendékét, akik vonakodtak egy írásbeli munkát elvégezni, mivel mint mondták, az a tantervben nincs előírva, azonnal besorozza ezredeikhez.

Közgazdasági táviratok.

New-York, február 2. (Terménytőzsde. (Zárít.) *Gyapot:* New-Yorkban helyben 9.05 (9.05). Február 2. 8.73 (—). Májusra 8.85 (8.85). New-Orleansban helyben 8.75 (8.75). *Petroleum:* Stand white New-Yorkban 8.20 (8.20). Standard white Philadelphianban 8.15 (8.15). Refined in Cases 10.50 (10.50). *Credit* *Banques* at Oil City 1.50 (1.50). — *Zsúr:* Western steam 9.90 (10.15). *Rohe* és *Brothers* 10.30 (10.75) — *Tengeri* irányzata állandó. — Január 59.75 (50.75). Február 58.75 (57.75). — Márciusra 59.75 (50.75). — *Buza* irányzata szilárd. — Páros órák helyben 82.75 (82.75). Márciusra — (—). Márciusra 83.75 (81.75). Júliusra 81.75 (81.75). Jul.-ra 78.75 (79.75). *Gabona* szállítási díja Liverpoolba 1.75 (1.75). — *Kávé:* *Saint* *Rio* 7. sz. 57.75 (57.75). — Feb.-ra 57.75 (—). Májusra 4.45 (4.35) — *Liszt:* Spring Wheat clears 3.05 — 3.10 (3.05 — 3.10). *Cukor:* 2.75 (3.75). *On:* 28.62 — 29. — (28.75 — 29.10). — *Riz:* 12.45 — 12.70 (12.45 — 12.70). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, február 3. (Terménytőzsde.) (Zárít.) *Buza* irányzata szilárd. — Feb.-ra — (—). — Márciusra — (—). — *Tengeri* irányzata állandó. — Feb.-ra 58. — (43.75). — *Zsúr:* Feb.-ra 9.32 (9.47). Máj.-ra 9.85 (9.37). *Szalonna* short clear — (—) — 9.40 (9.49). — *Sertésus:* Májusra 16.40 (16.52). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank közgyűlésének ez-idei XXV. rendes évi ülése holnap, kedden, e hó 3-án esti fél hét órákor lesz a bécsi banképületben (I. Strauchgasse 4. I. em.). A közgyűlés határozatképességéig szász tag jelenléte szükséges.

A Pesti Hazai Takarékpénztár közgyűlése. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület vasárnap délelőtt tartotta meg 63-ik évi rendes közgyűlést, *Klch* István udvari tanácsos elnöklele alatt a vármegyeház dísztermében. Az elnök bejelentette hogy a közgyűlésen 98 részvényes jelent meg, akik összesen 1045 szavazatot képviselnek. Ezután a jegyzőkönyv vezetésével *Podg* Zsigmond igazgatót, annak hiteltelisével pedig *Sárkány* Józsefet és *Kostyál* Ferenc részvényeseket bízta meg a közgyűlés. Az igazgatóság jelentését elővlasították vették és közölik belőle a következőket:

Az 1902-iki üzletében, dacára hogy az egyesület aránylag kielégítő eredményt ért el, az ipar és kereskedelem terén általános pangás és a keresletorások állandó apadása még nagyobb mérvet öltött és ezenkívül az üzletek jövedelmességére azon, nálunk eddig még nem tapasztalt viszonyok is érzékenyen bántottak, amelyek a pénzpiacon uralkodtak és amelyek a kamalab állandó ocsóságában nyilvánultak. Ha mindezen viszonyok ellenére az üzleti eredmény kedvezőbb volt mint az 1901-iki évben, ez annak köszönhető, hogy a forgalomban újabb lendület tudtak adni.

Az összes forgalom az elmúlt évben 6.044.098.248 korona 70 fillért tett, amely összegben a készpénz-forgalom 3.003.141.670 korona 3 fillérrel szerepel. Az 1901-iki évben az összes forgalom 4.576.588.709 K. 94 f., a készpénzforgalom 2.243.305.862 K. 2 fillér volt, a szaporulat tehát 1.167.507.588 K. 76 fillért, illetve 667.835.908 K. 1 fillért tesz.

A betéti üzletet illetőleg jelentik, hogy a nagy pénzösszeg és az állampapírok jövedelmességének a konverziók folytán bekövetkezett csökkenése a többi pénzintézettel együtt az egyesületet is arra kényszerítette, hogy a betéti kamatlábát leszállítsa. Ennek folytán a könyvecskére elhozott betétek némileg csökkentek és az üzlet ezre az év végéig 6.88.960 K. 24 fillér apadást mutat; ellenben egyéb az üzlet-ágak fejlesztése által a folyószámlára elhelyezett összegek 38.282.934 K. 48 fillérre emelkedtek és így a betéti könyvecskére, pénztárjegyekre és folyószámlán az elhelyezett összes tőkék alakadka mégis 23.328.860 K. 83 fillérrel 289.008.167 K. 88 fillérre, tehát 5.679.806 K. 55 fillérrel emelkedett. A takarékbetétek összes forgalma 1902-ben 324.407.899 K. 04 fillérre 1901-ben 346.862.774 K. 56 fillérre rugott. A betétevek száma 356.002-ről 366.600-ra, a forgalomban levő betéti könyvecskéké száma 57.633-ról 90.739-re emelkedett.

A váltólezárolási üzlet forgalma ismét emelkedett, amennyiben a rendes váltólezárolási üzlet forgalma 1902-ben 520.066.017 K. 37 fillérre, 1901-ben 495.502.30 K. 14 fillérre rugott. Emlenben a jelzálogos fedezettel biztosított nyilvitheti váltók forgalma 70.099.301 koonaról 67.034.049 K. 61 fillérre apadt.

A váltólezárolás álladéka az év végével a nyilvitheti váltókkal együtt 80.643.738 K. 82 fillérrel záródott, tehát 10.013.998 K. 82 fillérrel kisebb volt, mint a megelőző év végén.

A kölcsönlelet forgalma szintén újabb lendületet vett. Folyószámlák ugyanis 27.40.257 K. 88 fillér új kölcsön (1901-ben 18.345.91 K. 18 fillér), és mivel ezzel szemben a visszafizetések csak 16.86.837 K. 46 fillért tettek a kölcsönök álladéka 10.611.449 K. 92 fillérrel 245.9.972 K. 16 fillérre emelkedik.

A zálogleletek és kamatozó kötvényekből eladtak a már meglévő készletből részben az új kibocsátásból összesen 27.476.000 K. címletet. A régebben kibocsátott 4 1/2%-os kamatozó kötvényekből, a változó viszonyokra való tekintettel, az 1902. szeptember 30-iki rendes sorsolás alkalmával 10.000.000 K.-t soron kívüli kisorsoltak.

Jelenleg összesen 510.200.000 K.-t kezelnek. Ez összegből min-egy 245.900.000 K. van váltókból, rövid lejáratú követelésekben és értékpapírokban elhelyezve, úgy, hogy ha leszállítják a saját vagyontuk és az intézetnek el nem mondható, szabályszerűen törlesztendő 157.000.000 K. zálogleveget és kamatozó kötvényt, akkor a könnyen pénzbe tétel mobil értékekben elhelyezett tőke az egyesület által kezelt idegen tőkéknek 74.9%-át teszi.

Az egyesület összes alapjai a mérleg szerint 43.280.832 K. 59 f.-re rugnak.

Az 1902. évi tiszta nyereség 4.955.700 K. 78 f. A közgyűlés a felügyelő bizottság jelentésének meghallgatása után, a bemutatott 1902. évi mérleget és nyerményét és veszteségszámlát elolgotta, jóváhagyta és ezzel az alapszabályok értelmében a telmentvényt megadta.

Az igazgatóság javaslatának alapján a tiszta jövedelemből első sorban az alapszabály szerinti jutalékokat vonták le, melyek az 1901. évről áthozott 3.6.668 K. 24 f. levonásával csakis 4.659.632 K. 54 f. tiszta nyereség után vannak számítva, s az azután rendelkezésre maradó 4.557.515 K. 47 f.-ből:

- a) osztalékul adnak minden egyes részvény után 500 K. vagyis 5000 részvény után, a 12.500 K.-t kitevő bélyegilletékekkel együtt 4.012.500 K.-t;
- b) köz- és jótékony célokra 60.000 K.-t;
- c) az igazgatóság rendelkezésére és a tisztviselők külön jutalmazására 60.000 K.-t;
- d) a választmány díjazására 30.000 K.-t adtak és
- e) a fennmaradó 395.015-47 K.-t új számlára vitték át.

Az elnök ezután megemlékezett *György* Elek igazgatósági tag elhunytáról, aki igen tevékeny tagja volt az egyesületnek.

Következett az igazgatósági, a felügyelőbizottsági és választmányi tagok választása. E célra három szavazatszedő-küldöttséget küldöttek ki, melyeknek elnökei voltak: *Rádics* Jenő, dr. *Hajos* Menyhért és *Reich* Ignác. A kilépő igazgatósági tagokat: báró *Daniel* Ernő, *Hajos* József, *Hatvani-Deusch* Sándor, *Klch* István, *Morán* Imre és *Végh* Artúr utóbb 6 évre és *Baumgarten* Lajost háromévre választották meg. Felügyelőbizottsági tagul *Haldsz* Zsigmond, választmányi tagokul idős *Csery* Lajos és *Tolnay* Gedeon választották. Közgyűlés végén *Kovács* Gyula udvari tanácsos mondott köszönetet az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak az intézet fejlődéséért.

A budapesti takarékpénztár és országos zálogletelek részvényirtásának ma tartotta *Tolnay* Lajos elnökével kezűdik évi rendes közgyűlést 2793 darab részvényt képviselő 36 részvényes jelenlétében. A kereskedelmi miniszterium képviselőiben dr. *Csury* Jenő miniszteri titkár jelent meg. Az igazgatóság jelentéséből közöljük a következőket:

Az intézet a lefolyt üzletében a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatt folyó üzletének apóását és kiterjesztését tette feladatává és sikerült neki nagyobb forgalom mellett kedvező eredményt elérni. A váltólezárolási üzlettel jelentékeny emelkedés mutatkozott amennyiben a lefolyt üzletében 30.959 darab váltó 63.228.822 Rp. K. összegben került lezárolásra, szemben a tavalyi 59.602.351-10 K.-val. A váltólezárolás állománya 1902. december 31-iken 5.694.051-78 K. volt. A betétek állománya takarékpénztári könyvekre, folyószámlára és pénztárjegyekre az év végével 13.518.017-83 K.-ra rugott és így a múlt évhez képest 1.000.000— K.-val emelkedett. *Lombard-kölcsönökben* 8.406.017-43 K. volt elhelyezve. A házilagotgatott kielégítő módon emelkedett, a kölcsönök átlaga az év végén 7.789.783— K. volt s az előbbi évhez képest 233.793— K.-val emelkedett. A zálogba vett tárgyakra adott kölcsönök alapján kibocsátott zálogpénztári utalványokból az év végén 5.500.000 — K. volt forgalomban. Az intézet részesedése az általa alapított magy. kir. szab. osztályosrészlet részvény-

